

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2010 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKANVEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY(Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

13.11.2009

İ Ç İ N D E K İ L E R

-Dış Ticaret Müsteşarlığı
-İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM.....	2
DEVLET BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Ankara)	2
ESFENDER KORKMAZ (İstanbul)	9
EMİN HALUK AYHAN (Denizli)	10
MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon)	12
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	13
OSMAN KAPTAN (Antalya).....	14
İKİNCİ OTURUM	14
ERKAN AKÇAY (Manisa)	14
FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ)	15
GÜROL ERGİN (Muğla).....	16
HARUN ÖZTÜRK (İzmir)	16
MUSTAFA KALAYCI (Konya).....	17
SORULAR VE CEVAPLAR	18
RECAİ BERBER (Manisa).....	18
DEVLET BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Ankara)	18
Kapanma Saati: 13.13	19

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

13 Kasım 2009 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.13

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ: Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

---0---

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

12'nci Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Bugün gündemimizde Dış Ticaret Müsteşarlığı ile İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi bütçe ve kesin hesapları bulunmaktadır.

Gündemimizde yer alan bütçe ve kesin hesapların görüşmelerine başlıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Şu ana kadar gelmeyenlere söz vermeyelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Hay hay.

Değerli arkadaşlar, konuşmasını yapmak üzere Değerli Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

DEVLET BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Ankara) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri; sözlerime başlarken hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum, yüce komisyonun yapmış olduğu çalışmalarda ülkemize sağlamış olduğu katkılar nedeniyle şükranlarımı sunduğumu ifade etmek istiyorum.

Türkiye ekonomisi ve genel dış ticaret gelişmelerimize temas etmeden önce dünya ekonomisindeki önemli birkaç gelişmeye kısaca değinmek istiyorum.

Dünya ekonomisi; son 20 yıllık süreçte çok önemli gelişmeler yaşanmasına ve 1990 yılında 3,5 trilyon dolar olan dünya mal ticareti (ihracatı), 2008 yılında 16 trilyon dolara ulaşmasına rağmen, bugün küresel krizle birlikte önemli bir sınavdan geçmektedir.

2007 yılı Ağustos ayında Amerika'da başlayan krizin ardından, kredi şartlarının zorlaşması ekonomik faaliyetleri yavaşlatmış, gelişmiş ülkelerde ilk durgunluk sinyalleri görülmeye başlanmış, gelişmekte olan ülkelerde ise küçülme ve geçmişe kıyasla daha düşük büyüme oranları gözlenmiştir.

Süreci hep birlikte yaşadık. Başta ABD olmak üzere gelişmiş ülkelerde kaya gibi duran finans kuruluşları iflas etmiş ya da devlet tarafından sağlanan desteklerle ayakta durmaya çalışmışlardır. Bazıları da –bildiğiniz gibi- devlet tarafından devralınmıştır.

Bu süreçte, geçmişte ülkemizin yaşadığı krizlerde aldığı önlemleri eleştiren gelişmiş Batı'lı ülkeler, başta mevduata yüzde 100 garanti verilmesi gibi o eleştirdikleri önlemleri kendileri bir bir almaya başlamışlardır.

Kabul etmemiz gerekiyor ki, dünyada ekonomik düzen yeniden oluşuyor. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Aslında ben konuşmamda bir yerde “Kapitalizmin tarihi ve tarifi yeniden yazılacak.” diye özetliyorum.

Son açıklanan IMF verilerine göre, 2008 yılında yüzde 3 oranında büyüyen dünya ekonomisinin, 2009 yılında yüzde 1,1 oranında küçüleceği öngörülüyor. Yine IMF'ye göre 2008 yılında 2007 yılına göre yüzde 3 oranında artan dünya ticaret hacmi 2009 yılında yaklaşık yüzde 12 civarında gerileyecek.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; evet, dünyada yaşanan küresel kriz tabii ki ülkemizi de etkilemiştir. Ancak, bu kriz bizim çıkardığımız sorumlusunun biz olduğumuz bir kriz değildir. Aynen kuş gribi gibi, domuz gribi gibi dünyadan ithal etmek zorunda kaldığımız bir krizdir.

Son yıllarda uygulanan kararlı yapısal reformlar sonucunda, Türkiye ekonomisi büyük ölçüde istikrara kavuşmuştur. Ancak, küresel ekonomide yaşanan gelişmelere paralel olarak ekonomimizde de bir daralma yaşanmıştır.

Krizin Türkiye'ye etkisi dünya ticaretinde yaşanan daralmanın etkisiyle dış ticaretimiz üzerinde de hissedilmiştir. 2009 Ocak-Ekim döneminde bir önceki yıla göre ihracatımız değer olarak yüzde 29,5 gerilemiştir. Ancak bu gelişmeye miktar olarak baktığımızda, gerileme yüzde 10 seviyesinde kalmaktadır. Bunu şöyle açıklayabilirim: Reel anlamda ihracatımızdaki gerileme sınırlı düzeyde kalmakla birlikte emtia fiyatlarının geçen yıla göre düşük olduğunu görüyoruz. Bu durum, daha fazla ihracat yapmayı başarmamıza karşın sattığımız ürünlerin fiyatlarına da olumsuz yansımıştır. Örneğin Ekim ayı ihracatımızda hububat, bakliyat ve yağlı tohumların ihracatı geçen yıla oranla değer bazında yüzde 5,8 azalmış görünmesine karşın miktar bazında yaklaşık yüzde 49'luk bir artış görülmektedir. Benzer şekilde çimento ve toprak ürünleri değer bazında yılbaşından bu yana yüzde 13,9 azalmasına karşın miktar bazında tam aksine yaklaşık yüzde 34 artış görülmektedir. Yani ihracattaki gerilemenin büyük bir bölümü dünya mal fiyatlarındaki düşüşlerden kaynaklanmaktadır. Ortaya çıkan bu düşüşte, ham madde ve enerji fiyatlarındaki gerileme ve ABD dolarının diğer para birimlerine karşı değer kazanmasının payı yaklaşık yüzde 20 civarındadır. Benzer şekilde, ihracat ve iç talepteki daralma ile petrol fiyatlarındaki düşüşe paralel olarak ithalatımız da 2008 yılının Ekim ayından itibaren düşüş trendine girmiştir.

Değerli üyeler, bu noktada şu hususu vurgulamak isterim: Türkiye, son 6 yılda dünya konjonktüründeki olumlu gelişmeleri değerlendirmeyi bilmiştir. 2002-2008 yıllarını kapsayan altı yıllık süreçte, Türkiye kırılgan bir ekonomik yapıdan, sürdürülebilir kalkınma sürecine doğru hızla ilerleyen dinamik bir istikrar ekonomisine dönüşmüştür.

Bir zamanlar, çok küçük iç ve dış politik risklerde bile Türkiye ekonomisinin hassasiyet ve kırılganlıklarının olduğunu hepimiz hatırlıyoruz. Dünyanın ciddi bir krizle karşı karşıya olduğu bu süreçte, Türkiye ekonomisinin genel

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

görünümüne bakıldığında, artık krizlere karşı artan bir dayanıklılık ve kendini yeni şartlara uyarlayabilme esnekliği kolaylıkla gözlemleyebiliriz.

Türkiye'nin ciddi ekonomik şokları absorbe edebilme yeteneğinin önemli ölçüde yükseldiği gerçeği, bazı uluslararası kuruluşlarca da teyit edilmektedir. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları kriz ortamında bile ülkemizin kredi notunu negatiften durağana yükseltmiştir. Bir diğer önemli veri de IMF'ten gelmiştir. IMF daha hafta başında açıkladığı raporunda, Türkiye'nin G-20 ülkeleri arasında 2009'un son çeyreğinde pozitif büyüme gerçekleştirecek yedi ülkeden biri olacağını açıklamıştır. Bakın bu açıklamayla IMF ne demek istiyor: "Evet dünyanın en büyük ekonomilerinin bir araya geldiği G-20 üyesi ABD, Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, Japonya, Rusya, Arjantin, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan, Güney Afrika büyümeyecek." diyor. Peki kimler büyüyecek? G-20'nin geri kalan yedi ülkesi, başta Türkiye olmak üzere Avustralya, Brezilya, Çin, Hindistan, Endonezya ve Güney Kore. IMF bununla da kalmıyor "Türkiye 2009'un son çeyreğinde yüzde 0,7; 2010'da da yüzde 2,7 büyüyecek." diyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 28 çeyrek istikrarlı bir şekilde büyüyen Türkiye uzun bir aradan sonra 2008 yılının son çeyreğinde, ilk defa küçülme yaşamıştır. GSYH 2008 yılının son çeyreğinde yüzde 6,5 oranında azalmış ve 2008 yılı GSYH artışı yüzde 0,9 olarak gerçekleşmiştir. İçinde bulunduğumuz 2009 yılında altı aylık GSYH yüzde -10,6 olmuştur. Ancak, unutulmamalıdır ki, bugün dünyadaki her ülke küresel ekonomik ve teknolojik eğilimlerden, dünya ekonomisindeki büyüme, talep, enflasyon, tedarik zincirlerindeki gelişmeler gibi parametrelerden daha önce hiç olmadığı kadar etkilenmiştir ve etkilenmektedir.

Büyük buhrandan bu yana dünya ekonomisinde yaşanan en büyük daralmaya sebep olan söz konusu krizden, Türkiye ekonomisinin de etkilenmesi küresel ekonomiye entegrasyonun doğal bir sonucudur. Öte yandan, 2010 yılında etkisini yitirmesi tahmin edilen küresel krizin beklenenden daha önce yavaşlamaya başladığını görmek de sevindiricidir. Uluslararası ekonomik kuruluşlar beklentilerini daha olumluya çevirmekte, 2009 ve 2010 yılları için büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize etmektedir.

2009 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programa göre 2009 yılında Türkiye ekonomisinin yüzde 6 civarında küçüleceği tahmin edilmektedir. Dönemler itibarıyla bakıldığında, 2009 yılının ilk çeyreğinde yüzde 14,3 olan ekonomideki daralmanın, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7'ye gerilediği görülmektedir. Bu eğilimin devam ederek, yılın üçüncü ve dördüncü çeyreğinde ekonominin önemli ölçüde toparlanması beklenmektedir.

Yine Orta Vadeli Plan'da 2010 yılında ekonomimizin, dünya ortalaması olan yüzde 3,1'in üzerinde, yüzde 3,5 seviyesinde büyüyerek kaldığı yerden hızla yoluna devam etmesi hedeflerimiz arasındadır.

Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; küresel krizin etkilerinin daha yoğun hissedildiği 2009 yılına kadar Türkiye ekonomisi daha önceki dönemlerde görülmedik bir başarıya imza atarak, cumhuriyet tarihinin en uzun soluklu ve sürekli büyüme dönemlerinden birini tecrübe etmiştir. 2001 yılında yaşanan büyük daralmanın ardından çok kısa bir süre içinde toparlandı. 2002-2008 döneminde ortalama yüzde 6 büyüme, ekonomimizin geçirdiği aşamayı ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin artık eski ekonomik tartışmaları bir yana bırakarak, ekonominin üretken kapasitelerini artırma hedefine kilitlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Yatırım-üretim-ihracat zincirini verimli bir temele oturtmalı, tüketici refahını da ihmal etmeden, arz yanlı politikalara yönelmeliyiz. Biz küresel krize dayanıklılığımızı artıracak bu perspektifin uluslararası pazar açılımı boyutunda çok ciddi çaba sarf etmekteyiz. Diğer yandan, AR-GE ve inovasyona dayalı çalışmalardan asla vazgeçmiyoruz çünkü biliyoruz ki, bu çalışmalar ürün kalitesini ve katma değerini yükseltip yeni ürün geliştirme amaçlarına hizmet ederken, bir taraftan da üretim süreçlerinin rasyonelleştirilmesi yoluyla maliyetlerin düşürülmesinde son derece yarar sağlamaktadır. Bu nedenlerle AR-GE, geleceğe yapılan en önemli yatırım niteliğindedir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı, 1995 yılından bu yana yürütülen Ar-Ge yardımları, özellikle KOBİ'lerin AR-GE altyapısının oluşturulmasında ve geliştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. 2009 yılında 1 Ocak-31 Ekim tarihine kadarki dönemde, TÜBİTAK ve DFİF kaynaklarından toplam 85,3 milyon YTL değerinde AR-GE desteği sağlanmıştır.

Nitekim son dönemde ülkemizde yenilikçilik-inovasyon bilincinde önemli bir artış olmuştur. KOBİ'lerden büyük ölçekli işletmelere, ekonominin tüm aktörlerince yenilikçilik kabul edilmiş ve benimsenmiştir. Bu bizim açımızdan gerçekten çok sevindirici bir gelişmedir. Halihazırda dünyanın en büyük on yedinci ekonomisi olan -satın alma gücü paritesine göre dünyanın en büyük on beşinci ekonomisiyiz- ülkemiz iktisaden her geçen gün güçlenmeye devam etmekte, sadece bölgesinde değil, dünya ekonomisinde ve ticaretinde de önemli bir güç haline gelmektedir. Türkiye ekonomisinin önümüzdeki dönemde de yapısal dönüşümü gerçekleştirerek, çok daha güçlü yoluna devam edeceğine samimiyetle inanıyorum.

1980 sonrasında, ekonomi politikalarımızın rotasını dış ticarete yöneltmiş, ihracatla büyümeyi hedeflemiştik. Hedeflerimiz doğrultusunda yol alabildiğimizi görmekten mutluluk duyuyoruz. Gerçekten de son yıllarda, dış ticaret ekonomisi büyümenin en önemli itici güçlerinden biri olmuştur. 2002 yılı sonunda 36 milyar dolar ihracat yapan Türkiye, sadece son altı yılda ihracatını neredeyse 4'e katlayarak 2008 yılı sonunda 132 milyar dolarlık ihracat hacmine ulaşmıştır. Bu dönemde, büyümenin motoru ihracat olmuştur.

2008 yılında ihracat yapan firma sayısı 48.143'e, 1 milyon doların üzerinde ihracat yapan firma sayısı 9.414'e yükselmiştir. Yüz kırk dört firmamız 100 milyon doların üzerinde, on beş firma ise 1 milyar doların üzerinde ihracat yapmıştır. İller bazında değerlendirildiğinde ihracatın Türkiye genelinde yaygınlaştığını görmekteyiz. 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan il sayısı on üçe ulaşmıştır.

Özetle, 2008 yılı itibarıyla değerlendirildiğinde ülkemiz son altı yılda ortalama yüzde 23'lük artış oranıyla dünyanın en büyük yirmi ikinci ihracatçısı konumuna ulaşmıştır.

Sayın Başkan, çok değerli üyeler; küresel krizle birlikte ortaya talep daralması ve mal fiyatlarının düşmesiyle birlikte 2009 yılı Ocak-Ekim döneminde ihracatımız geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 29,5 azalarak 78,8 milyar dolara gerilemiştir. Ancak miktar olarak baktığımızda, on aylık ihracatımızdaki gerileme sadece yüzde 3,6'dır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

Bir diğer önemli gelişme, Ekim ayındaki ihracatımız 9 milyar 944 milyon dolar olarak gerçekleşerek 10 milyar dolara dayanmıştır. İhracatımız ilk kez geçen yıla göre Ekim ayında artış göstermiş ve 2008 Ekiminde 9,5 milyar dolar ihracatımız yüzde 4,6 artarak 9 milyar 944 milyon dolara ulaşmıştır. Artış trendi bir önceki aya göre de devam etmiş ve Eylül 2009'a göre Ekim ayında yüzde 18,6'lık artış oranı yakalanmıştır.

Son ithalat verilerinin yayınlandığı Eylül 2009 sonu itibarıyla de, dış ticaret açığımız yaklaşık yüzde 54 oranında gerilemiştir. 2008 yılının dokuz ayında 58,4 milyar dolar olan dış ticaret açığımız, 2009'un aynı döneminde 27 milyar dolara gerilemiştir.

Enerji ithalatı hariç dış ticaret incelendiğinde ise 2009 yılının Ocak-Eylül dönemindeki ithalattaki gerilemenin yüzde 40 seviyesinde, dış ticaret açığının ise 27 milyar dolar yerine 5,6 milyar dolar olduğu görülmektedir. Bu durum, enerji ithalatımızın dış ticaret açığı içerisindeki ağırlığını göstermektedir. 2009 yılı Ocak-Eylül döneminde, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2008 yılının aynı dönemindeki yüzde 64,8 seviyesinden yüzde 73'e yükselmiştir.

Dış ticaretimizin bölgesel dağılımını incelediğimizde, Avrupa ülkelerine yapılan ihracatın önemli şekilde azaldığını görmekteyiz. AB ülkelerinin genel ihracat içindeki payı yüzde 50'lerden yüzde 45,1 seviyesine gerilemiştir. İthalat açısından bakıldığında, AB ülkelerinden ithalatın, toplam ithalattan daha yavaş azalması sonucu AB ülkelerinin toplam ithalat içindeki payı yüzde 37'den yüzde 40,1 seviyesine yükselmiştir.

Küresel krizle birlikte daralan pazarlar, pazar bağımlılığını aşmanın ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Kuzey Afrika'ya ve Ortadoğu'ya olan ihracatımızdaki artışlar, pazar ve ürün çeşitliliğini artırma yönündeki uygulamakta olduğumuz politikaların ne kadar isabetli olduğunu ispatlamaktadır.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, ben Mayıs ayında Dış Ticaretten sorumlu Devlet Bakanlığı görevine atandım. O güne gelir gelmez arkadaşlarımla bir yol haritası çıkarmaya çalıştık. Önce küresel krizi ve dünya ile ülkemizin dış ticaretine etkilerini analiz ettik. Bizim ihracatımız içinde Avrupa Birliği ve Rusya'nın büyük ağırlığı vardı. Bu ülkeler krizi çok ağır yaşadıkları, hatta özellikle AB dibe vurduğu için bizim ihracatımız da ciddi sıkıntıya girmişti.

Önce ülkeleri tek tek analiz etmeye başladık. Hangi ülke küresel krizden ne kadar etkilendi, tüketim kalıpları nasıl değişti, ithalat projeksiyonu nasıl değişti, hangi ülke, hangi malı, hangi ülkeden alıyor ve biz bu ülkelere hangi yöntemlerle bu malları satabiliriz, krizden etkilenmeyen ya da daha az etkilenen ülkeler hangileridir, biz bu ülkelere nasıl ulaşırız? Baktık ki dünyanın en büyük ihracatçısı bizim de en büyük ihracat pazarımız olan Almanya 2009'un ilk yarısında yüzde 6 küçülmüştü. Aynı dönemde küçülmeler İtalya'da yüzde 6, Japonya'da yüzde 7, İngiltere'de yüzde 5, Rusya'da yüzde 10,2'ye ulaşmıştı. Anladık ki AB ve Rusya pazarlarından bize kısa ve orta vadede fazla hayır gelmeyecekti.

O zaman krizden etkilenmeyen ya da daha az etkilenen ülkeleri araştırmaya başladık ve analizler gösterdi ki başta kuzey olmak üzere Afrika ve Orta Doğu ülkeleri en az etkilenen ülkelerdi. Güney Amerika ülkeleri Brezilya ve Şili, Asya'da ise Çin aynı kategorideydi.

Baktık ki bu ülkelerde batan banka yok, kapanan önemli şirket yok. Tam tersine, bu ülkelerin doğal zenginlikten gelen ciddi bir kaynak birikimi var. Örnekleme gerekirse, Cezayir sadece 2008 yılında 40 milyar dolar dış ticaret fazlası vermişti ve bunu da harcamak istiyordu. Harcanabilir döviz rezervi ise bunun çok üzerindeydi. Çin ise 2 trilyon 237 milyar doları bulan rezerviyle dünyanın en büyük gücünün üzerinde oturuyordu. Kuzey Afrika ve Orta Doğu'da son on yılda biriken para, sadece rezerv olarak 1,2 trilyon doları aşmıştı.

O yüzden "Gidemediğin pazara mal satamazsın, gidemediğin yer senin değildir." diyerek yollara düştük. Altı ayda, iş adamı ve ihracatçılarla birlikte yirmi bir ülkeye tam 25 kez seyahat ettim. Bu çerçevede Irak'a üç kere, Çin'e, Irak'a üç kere seyahat ettik ve yapmış olduğumuz bu gezilerden Pakistan, İran, Suriye, Mısır, Libya, Cezayir, Güney Afrika, Brezilya, Şili gibi örnekleri özellikle belirtmek istiyorum.

Bakın, Brezilya'ya gittiğimiz Temmuz ayına kadar, önceki üç aydaki ortalama ihracatımız aylık 27 milyon dolardı. Yaptığımız görüşmelerden sonraki ve iş heyetlerinin bir araya gelmesinden sonraki dört ayda aylık ihracatımız 27 milyon dolardan tam 40 milyon dolara ulaştı, yani yüzde 48'lik bir artış sağladık. Aynı artışlar, yani bu seyahatlerimizden önceki ve sonraki dönemler itibarıyla verecek olursam, Şili'de yüzde 100, Romanya'da yüzde 20, Kosova'da yüzde 80, Libya'da yüzde 40, Türkmenistan'da ise yüzde 10'a ulaştı.

Bu projeksiyonun nasıl değiştiğinin bir diğer örneği de AB ülkeleriyle, komşu ve Orta Doğu Afrika ülkelerinin, daha doğrusu gittiğimiz ülkelerin ihracat trendinin değişmesi oldu. Yine bir örnek vermemiz gerekirse, Almanya'nın ihracatımız içindeki payı -TÜİK verilerine göre- Eylül sonu itibarıyla 2008'in aynı dönemine göre yüzde 9,8'den yüzde 9,6'ya indi. İtalya'nın payı yüzde 6,1 'den yüzde 5,6'ya, İngiltere'nin payı yüzde 6,3'ten yüzde 5,5'e, Rusya'nın payı da yüzde 5'ten yüzde 3,1'e indi.

Buna karşılık, aynı dönemde Irak'a ihracatımız yüzde 40,6 arttı ve ihracatımız içindeki Irak'ın payı da yüzde 2,5'tan yüzde 5,1'e çıktı ve bu şekilde Irak, Türkiye'nin beşinci ihracat pazarı oldu.

Mısır'a ihracatımız yüzde 104,3 arttı ve Mısır'ın ihracatımız içindeki payı da yüzde 1'den yüzde 2,9'a yükseldi.

Yine Libya'ya ihracatımız yüzde 53,4 arttı, payı da yüzde 0,8'den yüzde 1,7'ye çıktı.

Cezayir'de ihracatımız yüzde 17,8 arttı ve Cezayir'in payı da yüzde 1'den yüzde 1,8'e yükseldi.

Suriye'ye ihracatımız yüzde 23,8 artarken payı da yüzde 0,8'den yüzde 1,3'e çıkmıştır.

Çin'e yaptığımız satışın ihracatımız içindeki payı yüzde 1,1'den yüzde 1,5'a çıktı.

Evet, biz bu çalışmalarını yaparken, Avrupa Birliği de geçen hafta açıkladığı raporunda "Türkiye komşu ülkelerle ticaretini artırarak, dış ticarete Avrupa'ya gittikçe daha az bağımlı hale geliyor. Avrupa ve Rusya'daki talep daralmasını iyi okuyarak, Asya, Latin Amerika ve Afrika pazarlarına yöneliyor Dış ticaret pazarlarını çeşitlendirmesi küresel krizi atlattırmasın da yardımcı oluyor." dedi.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

Aynı şekilde, JP Morgan da değerlendirmesinde "Türk ihracatçıları pazarlarını hızla çeşitlendiriyor. AB ve Rusya pazarındaki daralma Türkiye'nin ihracat portföyünü çeşitlendirmesine destek oluyor. AB'nin payı 2008'in ekim ayında yüzde 50,3'tü, şu anda yüzde 44,3 oldu." diyor.

Şimdi bakınız, bütün bunları ezbere adım atmadığımızı göstermek için ifade ettim. Nitekim, AB'nin geçen hafta açıkladığı Dış Ticaret Raporu da bunu doğruluyor ve doğru yolda olduğumuzu gösteriyor.

Bunu geliştirme yöntemlerimizden bir tanesi de Irak'la başladığımız, Rusya ve Suriye ile devam ettirdiğimiz yüksek düzeyli iş birliği çalışmasıdır. Bildiğiniz gibi, Sayın Başbakanımızın girişimiyle bu ülkelerle çok yakın bir iş birliği başlatıldı ve ilgili bakanlar yılda 2 kez bir araya geliyoruz ve yine yılda en az 1 kez Sayın Başbakanların başkanlığında ortak bakanlar kurulu toplantısı yapılıyor. Böylece, komşu ülkelerimizle çok daha yoğun bir iş birliği ve güç birliği gerçekleştiriyoruz. Bu strateji de dış ticaretimize olumlu yansıyor ve yansımaya da devam edecektir.

Değerli arkadaşlar, ihracatta yaşanan gelişmelere paralel olarak ithalatta da bir önceki yıla kıyasla gerileme yaşanmış ancak iç pazardaki daralmanın da etkisi ile ithalattaki düşüş ihracattan daha hızlı gerçekleşmiştir. Ara mallarının ihracattaki gerilemeye paralel olarak toplam ithalat içerisindeki payının gerilediğini görüyoruz. 2009 yılı ocak-eylül döneminde, 2008 yılının aynı dönemine göre payı yüzde 76'dan yüzde 71'e gerileyen ara malları ithalatı yüzde 42,9 oranı ile en fazla düşüş gösteren mal grubu olmuştur. Ara malları bir önceki yılın aynı dönemindeki 124,3 milyar dolar seviyesinden 71 milyar dolara gerilerken, yatırım malları yüzde 30 oranında azalarak 15,2 milyar dolara, tüketim mallarının ise yüzde 20 oranında azalarak 13,4 milyar dolara gerilediğini görmekteyiz. Ara malları grubu altında yer alan yatırım mallarının aksam ve parçaları ithalatı ise toplam ithalatın yüzde 31'ini oluşturmıştır.

Ocak-eylül döneminde ithalatta en yüksek düşüşler demir-çelik, madencilik ürünleri, makineler ve ulaşım araçları sektörlerinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde küresel pazarlarda emtia fiyatlarının düşmesi, üretim ve ihracatımızdaki düşüşe paralel ara malı girdi talebinin azalması ithalatta yaşanan yüksek oranlı azalışın en önemli kaynağı olarak ön plana çıkmaktadır. Rusya Federasyonu ve İran gibi enerji ithalatımızda önemli pay sahibi olan ülkelere yapılan ithalattaki azalma ile Almanya, İtalya ve Çin'den yapılan ithalattaki belirgin azalışlar da bunu göstermektedir.

Değerli Başkan, değerli üyeler; 2009 yılında IMF tarafından dünya ticaret hacminin yaklaşık yüzde 12 oranında, yine Dünya Ticaret Örgütü tarafından ise dünya ihracatının yüzde 9 oranında gerileyeceği tahmin ediliyor. Dış pazarlarda bu denli büyük ekonomik gelişmeler yaşanırken tabii ki Türkiye'nin bundan etkilenmemesi mümkün değildir.

Ayrıca, yaşanan küresel krizle birlikte daralan dünya ithalatının uluslararası rekabeti daha da artırdığı, ayrıca dünya ihracat fiyatlarının gerilemesine neden olduğu da görülmektedir. İhracattaki gerilemenin büyük bir bölümü fiyatlardaki düşüşlerden kaynaklanmaktadır biraz evvel de ifade ettiğim gibi.

Öte yandan, ihracatçı birlikleri kaynaklı veriler bu trendin şimdiden kırılmaya başladığını göstermektedir. İhracatçı birlikleri kayıtlarına göre ekim ayına ait verilere göre külçe altın hariç ihracat, bir önceki aya göre yüzde 18,6, geçen yılın aynı ayına göre ise yüzde 4,6 oranında artarak 9,944 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. 2009 Kasım ayına ilişkin olarak ise ihracatımız 1-12 Kasım tarihleri arasında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 9,5'luk bir artış olarak göstermektedir. Bu da kasım ayı ihracatımızın da geçen yılki kasım ayı ihracatına göre artış olacağını göstermektedir.

İhracatımızdaki nicel değişikliklerden daha önemli bir gelişmeye dikkatlerinizi çekmek isterim. Ülkemiz ekonomisinde yaşanan yapısal dönüşüme paralel olarak dış ticaretimiz de sektörel açıdan ciddi bir yapısal dönüşüm süreci içerisinde bulunmaktadır. Dış ticarete uzun yıllar tarımsal ürünler ağırlıklı ihracat yapısıyla öne çıkan Türkiye ekonomisi, tarım ürünleri ihracatındaki kilit rolünü de koruyarak, otomotiv, demir-çelik, tekstil ve konfeksiyon gibi sektörlerle sanayileşmeye başlamıştır. Sanayileşme sürecine paralel olarak ihracatımızdaki payı sürekli artan ve ihracat artışında kilit rol oynayan tekstil ve konfeksiyon sektörü, bu rolünü yavaş yavaş otomotiv, oto yan sanayisi, elektrik elektronik, makine teçhizat gibi yeni ve rekabet gücü yüksek sektörlerle bırakmaktadır.

2002 yılında Türkiye'nin toplam ihracatında yüksek ve orta kalite teknolojik ürünlerin oranı yüzde 28 iken, 2008 yılı sonunda bu oran yüzde 32 düzeyine çıkarak dört mislinden fazla artışla 10,2 milyar dolardan 42,6 milyar dolara yükselmiştir. Bunun yanı sıra, tekstil ve konfeksiyon sektörlerinin ise giderek moda, marka yaratan ve katma değeri yüksek ürün ihracatına yönelmekte oluşu son derece olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. Kısaca ifade etmem gerekirse, dış ticaretimizde yapısal bir dönüşüm yaşanmaktadır.

Özetle, son yıllarda Türkiye, hızla, emek yoğun sektörlerden sermaye ve hatta teknoloji yoğun sektörlerle doğru kaymakta, diğer bir ifadeyle sanayileşmekte, dış ticaretimiz de buna paralel olarak yapısal bir şekilde değişmektedir.

Burada ihracatımız ve genel olarak dış ticaretimizde sağlanan yüksek performansta, dış ticaret politikalarımızın yanında, küresel ölçekte görülen daralmanın Hükümetimizce hayata geçirilen tedbirlerle, ekonomimiz bu süreçten en az düzeyde etkilenmesini sağlamıştır.

Son dönemde ihracatta yakaladığımız başarının sürdürülebilmesi için belli bir coğrafyayı, kültürü ve geleneği paylaştığımız pek çok komşu ve çevre ülke ile ticari ilişkilerimizi artıracak önemli politikalar üretilmiştir. Hâlihazırda ihracatçılarımızın ve yatırımcı firmalarımızın yeni uluslararası pazarlara girişleri, ihracat pazarlarının çeşitlendirilmesi, burada kalıcılıklarının sağlanması için ciddi bir ticari diplomasi seferberliği yürütülmektedir. Buna bağlı olarak, ihracat pazarlarının çeşitliliğinin artırılması ve pazarlama risklerinin azaltılması konularında çok önemli mesafeler alınmıştır.

Evet, bugün Türkiye, yedi sekiz yıl öncesine oranla dış ticarete pazar bağımlılığını büyük ölçüde aşmış, pazar-sektör matrisinde yüksek düzeyde değişim gerçekleştirmiştir.

Türkiye komşularıyla ticaretini hızla geliştirmekte ve derinleştirmektedir. Bu kapsamda, gerek coğrafi gerekse kültürel ve tarihsel yakınlığımız bulunan ve belirli bir nüfus ve ekonomik potansiyeli olan ülkelerle ticari ilişkilerimizin artırılması hedeflenmiştir. Son dönemde özellikle yakın komşularımızdan İran ve Irak ile ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi yönünde çok önemli adımlar atılmıştır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

Komşu ve çevre ülkelerle olan dış ticaret hacmimiz 2000 yılında 20 milyar dolarken 2008 yılına gelindiğinde 130 milyar doları aşmıştır. Bu dönemde söz konusu ülkelere olan ihracatımız 6 kata yakın artarak genel ortalamanın oldukça üzerinde bir performans göstermiştir. 2000-2008 yıllarını kapsayan aynı dönemde yaklaşık 6 kat artarak 13,1 milyar dolardan 73,5 milyar dolara çıkan ithalat da genel ithalat artışının üzerindedir.

Diğer taraftan, yapılan çalışmalar neticesinde, Afrika'ya yönelik 2003 yılında 2,1 milyar dolar olan ihracatımız, 2008 yılında 9,1 milyar dolara, ithalatımız ise 3,3 milyar dolardan 7,8 milyar dolara yükselmiştir.

Yine bu çerçevede, son yıllarda ABD ve Japonya gibi ileri OECD ekonomileri ile Çin, Hindistan gibi kıtasal ölçekte pazarlara girmek ve oralarda tutunmak için önemli çalışmalar yürütüyoruz. Ayrıca, Asya-Pasifik ülkeleri ve Amerika ülkeleri ile ticaretimizi geliştirme yolunda çok yoğun çabalar gerçekleştiriyoruz.

Özellikle kriz ortamında pazar daralmasının önlenmesi ve potansiyel pazarlara açılım sağlanması büyük bir önem arz ediyor. Uygulamakta olduğumuz bu politikalar, kriz döneminde görülen ihracat artışları ile pazar bağımlılığını aşmanın ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. 2009 yılı ocak-eylül döneminde komşu ve çevre ülkelerinin ihracatımızdaki ağırlığı devam ederken, bu ülkelerin payı 2000 yılındaki yüzde 24,7 seviyesinden yüzde 42,3'e yükselmiştir. Yine aynı dönemde, birçok bölgede ihracatımız düşüş gösterirken, toplam ihracatımız içerisindeki payı yüzde 10,6'ya yükselen Afrika ülkelerine ihracatımız yaklaşık yüzde 10,4 oranında artış kaydetmiştir.

Yürürlükte bulunan bu çalışmalar kapsamında ön plana çıkan ülkelere yönelik sektörel bazdaki önceliklerin belirlendiği pazara giriş projeleri geliştirilmekte olup, artan ikili ticari ve ekonomik ilişkiler sayesinde ülkemiz ihracatının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) - ... bölgesel anlamda sürdürülebilir ihracat artışını destekleyici bir yapıya dönüştürülmesini amaçlamaktayız.

Son yıllardaki büyüme performansları ve bölgesel entegrasyon yönünde kat ettikleri yol açısından güçlü bir ekonomik blok olma yolunda hızla ilerleyen Latin Amerika ülkelerindeki mevcut ve potansiyel imkânların değerlendirilmesi için yürütülen çalışmalar kapsamında Şili ile Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış, Brezilya ve Şili'de ticaret müşavirliği açılması yönündeki çalışmalarımızı tamamlamış bulunmaktayız.

Hâlihazırda yürütülmekte olan ticareti geliştirme stratejileri ile eş güdümlü olarak, belirlenen hedef ülkeler için pazara giriş projeleri hazırlanması, bu kapsamda her bir ülke için potansiyeli olan ürün gruplarının belirlenerek pazara giriş eylem planlarının oluşturulması yönünde önemli çalışmalar yapmaktayız.

Bu kapsamda, Müsteşarlığımızda pazara giriş konusunda koordinasyonu sağlayacak ve pazara giriş faaliyetlerinin yoğunlaştırılacağı hedef ülkelere yönelik pazara giriş eylem planlarının karara bağlanmasında etkin rol oynayacak, bir pazara giriş komitesi oluşturulmuştur. Hedef ülkelerde görev yapmakta olan ticaret müşaviri ve ataşe arkadaşlarımızın da aktif katılımlarıyla yürütülecek olan çalışmalar için pazara giriş faaliyetleri ve pazara giriş engelleri çalışma grupları da kurulmuş bulunmaktadır.

Diğer yandan, KOBİ'lerimize ARGE, çevre yardımı, pazar araştırması yardımı, yurt dışı ofis mağaza yardımı, istihdam, eğitim, markalaşma gibi çeşitli programlar kapsamında ihracata yönelik destekler sağlamaktayız.

2009 yılı ekim ayı itibarıyla, ihracata yönelik devlet yardımları ve ihracat iadeleri kapsamında ihracatçılarımıza toplam 462,8 milyon TL tutarında bir ödeme gerçekleştirilmiş olup yıl sonuna kadar yaklaşık 150 milyon TL'lik ilave kaynağa ihtiyaç bulunmaktadır. Önümüzdeki dönemde reel sektörümüzü küresel krizin artçı etkilerine karşı savunmak amacıyla, devlet yardımları programlarının geliştirilerek ihracat desteklerinin artırılması da faydalı olacaktır.

Bu konuda çok önemli bir diğer adımımız da ülke masaları kurulması olmuştur. Ülke masalarıyla birlikte, tek tek bütün ülkeleri değerlendirmeye başlamış bulunmaktayız. Bu ülkelerin ithalatını analiz ediyoruz, hangi ürünü hangi ülkeden aldığını, tek tek bunları inceliyoruz ve bunu yaparken "Biz bu ürünleri neden daha fazla satamıyoruz, bunun önündeki engel nedir?" tek tek bunları tespit ediyoruz ve stratejimizi de bunun üzerine kuruyoruz. Bu çerçevede yeni hazırladığımız dış ticaret stratejimizi önümüzdeki hafta kamuoyuna açıklayacağız.

Bunu söylerken şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim. Bütün bunları, az sonra göreceğiniz gibi kısıtlı imkanlarla gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Müsteşarlığımızdaki uzmanlarımızın yanında, 80 ülkedeki 115 müşavir veya ataşe kadrolarımızla bu işlere yetismeye çalışıyoruz. Şu anda 115 müşavir, ataşe kadromuzun 113'ü doludur.

Buradaki en önemli hedefimiz, gelişmiş ülkelerin yaptığı gibi dünyadaki ataşe, müşavir kadrolarımızı büyütme, yerel personelle daha fazla takviye etmek olacaktır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; dış ticaretle birlikte sorumlu olduğum bir diğer önemli alan da yurtdışı müteahhitlik sektörüdür. 1999 yılında Türk müteahhitlik firmaları tarafından komşu ve çevre ülkelerde 1,4 milyar dolarlık iş üstlenilirken, bu rakam 2006 yılında 15,9 milyar dolara, 2008 yılında 19,9 milyar dolara ulaşmıştır. Sadece 2008 yılında toplam 36 ülkede yaklaşık 24 milyar dolara yakın bir proje üstlenilmiş olup, bu tutarın yüzde 84'ünü aşan bölümünü komşu ve çevre ülkelerde üstlenilen projeler oluşturmuştur.

2008 yılı sonu itibarıyla Türk müteahhitlik firmalarınca yurt dışında üstlenilen projelerin toplamı ise 134 milyar dolara ulaşmıştır. Sıralamanın bir yılda üstlenilen proje tutarına göre yapıldığı "Dünyanın En Büyük 225 Uluslararası Müteahhidi" listesinde, şükürler olsun, Türk müteahhitlik sektörü bu yıl 31 firma ile Çin'in hemen ardından dünya 2'ncisi olmuştur ve bunun arkasından, bizim arkamızdan ABD ve İtalya gelmektedir.

Ülkemiz ekonomisindeki büyümenin sürdürülebilmesinde büyük öneme sahip ihracatta görülen artışın devam edebilmesi için ihracatçılarımıza dış pazarlardaki rekabet gücünü destekleyecek maliyetlerle finansman imkânları sağlanması tabii ki büyük önem taşımaktadır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

Eximbank ile ihracatçılarımızı ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda uygun kredi ve sigorta programları ile destekliyoruz. Banka, kredi faiz oranlarını piyasaya göre daha düşük seviyede tutarak, ihracatçıların finansman maliyetlerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

2008 yılında Eximbank tarafından ihracat sektörüne sağlanan toplam destek, ülke kredileri ve diğer orta, uzun vadeli krediler de dâhil olmak üzere 9,4 milyar dolardır. Bu tutar, Türkiye ihracatının yüzde 7,1'ine tekabül etmektedir.

2009 yılında ihracat sektörüne 6,9 milyar dolar nakdi kredi, 6 milyar dolar sigorta olmak üzere toplam 12,9 milyar dolar tutarında finansman desteği sağlanarak; toplam destek tutarında 2008 yılına göre yüzde 37'lik bir artış sağlanacaktır.

Çeşitli ülkelerde uygulanan ihracat desteklerine paralel olarak Türkiye'de son bir yıllık dönemde ihracatın geliştirilmesine yönelik önlemler alınmıştır. Eximbank'ın kredilerin vade ve faiz oranlarında yıl içinde yaptığı düzenlemelerin yanı sıra, Türk Eximbank sermayesi 1 milyon TL'den 2 milyon TL'ye artırılmış, 2008 sonunda kısa vadeli kredilerde indirimli teminat oranıyla kredi kullanan firmaların aslı teminat ile karşılanmayan bakiye kredi risklerinde ipotek ile teminatlandırma yoluna gidilmiştir. Şubat 2009'da yurt dışı fuarlara katılarak pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunan firmalar ile bunlara aracılık eden organizatörlere doğrudan kullandırılmak üzere yurt dışı fuar katılım kredisi başlatmıştır. Ayrıca, Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi Programı ile tahsilatlarını gerçekleştiremeyen müteahhitlik firmalarına önemli kredi imkânları sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizin genel ekonomi politikasına ve uluslararası yükümlülüklerine paralel olarak uygulanmakta olan ithalat politikası, kalkınmayı hızlandırma, ihracata dönük üretim yapısını destekleme, iç pazara dünya standartlarında ucuz ve kaliteli mal girişini sağlayarak piyasaları düzenleme, tüketiciyi ve çevreyi koruma hedeflerini gütmektedir. Bu çerçevede, yerli sanayinin artan ithalattan ve haksız dış rekabetten korunmasını sağlayan dampinge karşı vergi ve korunma önlemleri etkin bir şekilde uygulanmaya devam etmekte, dış piyasalarda ise ihracatçılarımızın rekabet gücü yurt dışından ucuz girdi temini yoluyla artırılmaya çalışılmaktadır.

1995-2008 döneminde Türkiye yüz yirmi dört adet dampinge karşı önlem olarak DTÖ üyesi ülkeler arasında 5'inci sırada yer almaktadır. 2008 yılında Türkiye en fazla damping soruşturması açan 3'üncü ülke olmuştur.

Diğer taraftan, bir malın ithalatının benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi yaratacak şekilde artan miktar ve şartlarda ithal edilmesi halinde, bu zarar veya zarar tehdidinin ortadan kaldırılmasına imkân veren Dünya Ticaret Örgütü Korunma Önlemleri Anlaşması çerçevesinde hazırlanan İthalatta Korunma Önlemlerine ilişkin Mevzuat etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

Hâlihazırda dampinge karşı 115 ve sübvansiyona 1 adet kesin önlem uygulanmakta olup, 22 adet damping soruşturması da devam etmektedir. 4 ürün grubunda tüm ülkelere yönelik olmak üzere 7 ürün grubunda korunma önlemi, 6 ürün grubunda tüm ülkelere yönelik olmak üzere, 7 ürün grubunda ise geçici korunma önlemi uygulanmakta, toplam 24 adet üründe ise gözetim uygulanmasına devam edilmektedir. Ayrıca, 50-63 fasıllar arasında yer alan tüm tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatı kayıt altına alınmıştır ve alınmaya devam etmektedir.

Ihracata dayalı büyüme stratejisi çerçevesinde dış ticarete liberal politikalar benimseyen Türkiye ekonomisi, gümrük birliğiyle birlikte AB ile ticari entegrasyonunu gerçekleştirmiş, dünyanın önemli bir kısmına karşı ticari anlamda açılma sürecini hızlandırmış ve gelecekteki dış ticaret ilişkilerini şekillendirecek yeni bölgesel yapılanmaların kapısını aralamıştır.

1980'lerden bugüne ihracata dayalı büyüme stratejisi çerçevesinde dış ticarete liberal politikalar benimseyen Türkiye, gümrük birliği ile birlikte bugün 490 milyonu aşan bir pazar hâline gelmiş olan AB ile ticari entegrasyonunu büyük ölçüde gerçekleştirmiştir.

Bilindiği gibi, serbest ticaret anlaşmaları, ihracatçılarımıza yeni pazarlara giriş imkânları ile uluslararası rekabet avantajı sağlayan en önemli araçlardan biridir. Gümrük birliği kapsamında AB'nin tercihli gümrük rejimlerine uyumun sağlanması amacıyla 25 ülkeyle serbest ticaret anlaşması imzalanmış, bunlardan 10'u bu ülkelerin AB'ye tam üye olması ile feshedilmiştir. Hâlen EFTA, İsrail, Makedonya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Filistin, Fas, Tunus, Suriye, Mısır, Arnavutluk ve Gürcistan ile imzalanmış serbest ticaret anlaşmaları yürürlükte bulunmaktadır.

Yine Sırbistan, Karadağ ve Şili ile imzalanan anlaşmaların iç onay süreci ise Büyük Millet Meclisimizde devam etmektedir.

Ayrıca, 8 ülke ve ülke grubuyla -yani Lübnan, Ürdün, Körfez İşbirliği Konferansı, MERCOSUR, Faroe Adaları, Ukrayna, Mauritius ve Libya- müzakerelerimiz devam etmekte ve 10 ülke ve ülke grubu nezdinde de ise -yani Cezayir, Meksika, Güney Afrika Gümrük Birliği, ASEAN, ANDEAN, Orta Amerika Topluluğu, Asya Karayip Pasifik ülkeleri, Güney Kore, Hindistan ve Kanada- serbest ticaret müzakerelerine başlanması için girişimlerde bulunulmaktadır.

Türkiye'nin serbest ticaret anlaşması imzaladığı ülkelerle ticaret hacmi bugüne kadar sürekli bir artış eğilimi göstermiş, ihracat ve ithalat artış oranları genel ortalamaların üzerinde yer almıştır. Örneğin, 2009 yılının ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre ihracatımız yüzde 30,5 oranında azalırken, serbest ticaret anlaşması ülkelerine olan ihracatımız ise yüzde 11 oranında artış kaydetmiştir.

Ayrıca, STA'lar dış ticarete yaşanan gelişmelere paralel olarak karşılıklı yatırımların arttırılmasını da teşvik etmektedir. Bu sonucu bugüne kadar imzaladığımız serbest ticaret anlaşmalarında çok açık bir şekilde yaşadık. Örneğin, 2007 yılında yürürlüğe koyduğumuz Türkiye-Mısır Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında, Türkiye'nin Mısır'daki yatırımları 2007 yılı öncesinde 100 milyon doların altında iken müzakere süreci ve Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte 2008 yılı itibarıyla 1 milyar doların üzerine çıkmıştır. Önümüzdeki birkaç yıl içinde bunun 2 milyar dolara çıkması hedeflenmektedir.

Bu noktada önemli adımlarımızdan bir tanesi de İslam Kalkınma Teşkilatı kapsamında, yani 57 ülke kapsamında Tercihli Ticaret Sistemi-Tercihli Tarife Protokolü PRETAS'ın yürürlüğe sokulması olmuştur. Bu anlaşmayı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

devamen 18 ülke imzalamıştı ve bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi için de 10 ülkenin ilgili meclislerinden geçirip onaylamasıyla ancak yürürlüğe girecekti. Bu konuda Hükümetimizin kararlı tutumu ve yoğun çabalarımızla geçen hafta Bahreyn ve Bangladeş de protokolü onayladı ve böylelikle 10 ülke PRETAS'ı onaylayarak böylelikle İslam ülkeleri arasında tercihi ticaret sistemi görüşmeleri başlamış oldu ve bu çerçevede dış ticaretimizde büyük ivme kazandıracak çok önemli bir adım gerçekleştirilmiştir.

Dış Ticaret Müsteşarlığının 2010 yılı bütçesi toplam 124,9 milyon TL olup, bunun 82,6 milyon TL'si personel giderlerine, 8,9 milyon TL'si sosyal güvenlik kurumlarına ve devlet primi giderlerine, 16,9 milyon TL'si mal ve hizmet alım giderlerine, 8,2 milyon TL'si cari transferlere ve yine 8,2 milyon TL'si sermaye giderlerine tahsis edilmiştir.

Dış Ticaret Müsteşarlığı tüm faaliyetlerini, 7 genel müdürlük, 3 danışma ve denetim birimi, 4 yardımcı birim, 20 serbest bölge müdürlüğü, 8 dış ticarete standardizasyon bölge müdürlüğü, 77 ülkede ve 3 uluslararası kuruluş -Dünya Ticaret Örgütü, AB ve OECD- nezdinde olmak üzere toplam 113 yurt dışı temsilcilik ile yürütmektedir.

Dış temsilciliklerin ihracatı artırıcı etkisi dünyaca kabul görmüş olup, bizim yaptığımız çalışmalara göre de açılan her ticaret müşavirliği o ülkeye olan ihracatımızı -bakın, bu rakam çok önemlidir- yüzde 40 ila yüzde 77 arasında artırmaktadır. Biz de bu kapsamda yurt dışı temsilciliklerimizin hem kapasite hem de etkinlik yönünden güçlendirmek için çaba göstermeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, çok değerli üyeler; son olarak İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME)'nin de yürütmekte olduğu çalışmalara kısaca değinerek konuşmamı bitirmek istiyorum.

Ülkemiz ihracatın artırılması ve sağlıklı bir yapıya kavuşturulması amacıyla kurulan İGEME, ihracatçıya ve ihracat potansiyeli olan firmalara gerekli tüm bilgileri sağlamak, dış ticaretle ilgili kamu kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, Türk ihraç ürünleri ve firmalarının yurtdışında tanıtılması amacı ile yayınlar hazırlamak, uluslararası fuarlara millî katılımlar organize etmek, yerli ihracatçı ile yabancı ithalatçı arasındaki doğrudan temas imkânı yaratmak gibi faaliyetleri sürdürmektedir.

İçinde bulunduğumuz dönemde giderek zorlaşan rekabet koşullarının ve özellikle küresel ekonomik krizin dünya ekonomisi üzerindeki daraltıcı etkisinin sonucu olarak ihracatçılarımızın alternatif hedef pazarlara yönlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede önümüzdeki dönemde gerek ülkemizin ihracatında gerekse dünya ithalatında öne çıkan pazarların düzenli olarak takip edilmesi, bu pazarlardaki ekonomik gelişmelerin öngörüler de içerecek şekilde hızlı ve etkin biçimde ihracatçılarımıza duyurulması, potansiyel arz eden ürün ve ürün gruplarının tespit edilerek ihracatımızın bu alanlara yönlendirilmesi amacıyla İGEME'nin de içinde aktif olarak yer alacağı, biraz evvel ifade etmiş olduğum ülke masaları oluşturulmaktadır. Dış ticaret eğitimi alanında kendini yenilemek ve hedef kitesine daha iyi hizmet verebilmek amacıyla, finansmanı Hollanda Hükümeti tarafından sağlanan ve İGEME tarafından yürütülmekte olan "ExporTrain Projesi" Temmuz 2009 tarihinde başarıyla tamamlanmıştır.

Proje kapsamında bir eğitmen havuzu oluşturulmuş ve 13 farklı ilde 500'ü aşkın firma temsilcisinin katılımlarıyla hiç ihracat yapmayan firmalara yönelik olarak 26 İhracata Hazırlık Çalıştayı düzenlenmiştir. İGEME'nin yurt çapında gerçekleştirmekte olduğu eğitim programları da bu konudaki açığı kapatmak ve firmalara dış ticaret konusunda yetişmiş eleman sağlama hedefiyle sürekli geliştirilerek devam etmektedir. 2009 yılının ilk on ayı itibarıyla İGEME 96 eğitim programı ile yaklaşık 5.500 firma temsilcisine eğitim vermiştir.

Yine İGEME, İslam Konferansı Teşkilatına üye ülkelerin ticareti geliştirme kuruluşları içinde çeşitli staj ve eğitim faaliyetleri yürütmekte olup, bu kapsamda gerçekleştirdiği çalışma ve faaliyetlerinden dolayı birkaç gün önce İslam Kalkınma Bankasının vermekte olduğu İslami Dayanışma Ödülü'nün bu yılki sahibi olmuştur ve bu ödül, 5-9 Kasım tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olan İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesinin (İSEDAK)'ın 25'inci toplantısı sırasında düzenlenen resmi bir törenle takdim edilmiştir.

Merkez, dünyanın 22 farklı ülkesinde toplam 32 uluslararası fuar organizasyonunda, millî katılım düzeyinde veya tanıtım amaçlı enformasyon stantları ile çok sayıda KOBİ'nin uluslararası pazarlarda tanıtımına katkıda bulunmuştur. Çağın gelişen teknolojilerini hizmetlerine adapte etmiş olan İGEME 2009 yılının ilk on ayında on bin civarındaki dış ticarete ilişkin bilgi talebini cevaplandırmıştır. Taleplerin yüzde 33'ü elektronik posta ve hizmet masası anlayışıyla Ticari Bilgi ve Rehberlik Hizmetleri Birimince karşılanmıştır.

Özel bütçeli bir kurum olan İGEME'nin 14.549.000 TL olan 2009 Mali Yılı Bütçesi yaklaşık yüzde 6'lık bir artışla 2010 yılı için 15.379.500 TL öngörülmüş olup, merkez faaliyetlerini mali saydamlığı ve hesap verilebilirliği esasları çerçevesinde bu bütçe ile sürdürecektir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; sürekli büyüdüğümüz hedeflerimiz var ve biliyoruz ki ülkemiz, potansiyelinin, hak ettiği seviyenin altındadır. Türkiye ihracata dayalı büyüme modelini seçmiştir ve amacımız ülkemizin potansiyel büyüme hızını artırarak yüksek büyüme oranlarını yakalamak ve sürdürülebilir kılmaktır. Kat ettiğimiz mesafe bizi yanıltmıyor, çünkü biliyoruz ki önümüzdeki yol uzun. Ancak, kendimize, insanımıza ve ülkemizin geleceğine olan güvenimiz ve inancımız tamdır.

Dış ticaretin ülke kalkınmasındaki rolünün bilincinde olarak, küresel ekonomik krizin dış ticaretimiz üzerindeki menfi etkilerinin en aza indirilmesi yönünde ve ihracatçılarımızın üzerindeki ekonomik krizle ağırlaşan yükün hafifletilebilmesi ve daha iyi şartlarda rekabet edebilmeleri tüm gayretimizle çalışmaya devam edeceğiz.

Sözlerime son vermeden önce, 2009 yılı ihracat hedefiyle ilgili değerlendirmelerimi de sunmak istiyorum.

Biliyorsunuz, orta vadeli programda 2009 yılı için ihracat hedefimiz 98,5 milyar dolar öngörülmüştü. Ancak daha önce de belirttiğim gibi, Ekim ayında yaklaşık 10 milyar dolara ihracat rakamını ve biraz evvel size vermiş olduğum 1/12 Kasım ayındaki ihracat gerçekleşmesi öyle gösteriyor ki bizi ihracatta 100 milyar dolar seviyesini, o psikolojik seviyeyi

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

inşallah yakalatacaktır. Çünkü, Türkiye, ihracatta 100'ler kulübüne girmiştir, 100'ler kulübünün üyesi olmuştur. Ümit ediyoruz ki ülkemizin ihracatı 2009 yılını 100 milyar dolarlık bir ihracatla kapatacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyor, tekrar yüce heyetinizi, Sayın Başkanımı, sayın üyeleri, saygıyla, hürmetle selamlıyor, konuşmamı uzattığım için hepinizden özür diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bakanım.

Değerli arkadaşlar, değerli komisyon üyeleri; müzakerelerimize başlıyoruz.

İlk söz Sayın Korkmaz'a ait, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ben sabah ilk geldim Sayın Başkan, kimse yoktu bastığımda.

BAŞKAN – İkidesiniz siz.

HASAN FEHMİ KINAY (Kütahya) – İlk söz ana muhalefetin.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Siz de ana muhalefet olun...

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Ana muhalefet değil iktidar olacağız.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Efendim, gayet normal, biz iktidar olacağız siz de ana muhalefet. Neden üzülüyorsunuz?

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) – Efendim, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bakan, değerli bürokrat arkadaşlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın...

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Yere göğe koyamadınız.

ESFENDER KORKMAZ (Devamla) – Efendim?

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Yere göğe koyamadınız.

ESFENDER KORKMAZ (Devamla) – Evet, değerli milletvekilleri, haklısınız.

Efendim, Sayın Bakanın ihracat konusundaki girişimleri elbette ki kendi açısından takdir edilir girişimler. Yalnız arkadaşlar, önemli olan ihracatın tek başına böyle parça parça hâlinde, girişimler şeklinde yürütülmesi değil. Önemli olan ihracatın Türkiye'nin dış ticaret politikası içinde ve uygulanan iktisat politikaları çerçevesinde başarılı bir şekilde yürütülmesidir.

Dünya krizi gerçekten Türkiye'yi de etkiledi. Ama şu değerlendirmeyi yapmak çok önemli: 2009 yılının ilk yarısında Türkiye'de büyüme oranı eksi 10,5, nüfus artışını da buna ilave ederseniz, fert başına gelir düşüşü 11,7. Şimdi, fert başına gelir Türkiye'de 2009'un ilk yarısında yüzde 11,7 geriledi. G20 ülkelerine bakın, acaba hangi ülkede yüzde 11,7 fert başına gelir düştü? Bu bize şunu ifade ediyor: Gerçekten Türkiye'de ekonomik resesyon, dünya krizi etkisiyle kısmen ortaya çıktı, etkilendi. Ama daha çok uygulamakta olduğumuz iktisat politikaları neticesinde bu krizi biz daha ağır yaşadık. Bu tespiti çok iyi ortaya koymak lazım, bir.

İkincisi, değerli arkadaşlar, Türkiye'nin dış ticaret politikasında yalnızca ihracattaki artışlar hep tartışılıyor. Oysaki dış ticaretteki başarı ya da başarısızlık tek başına ihracatta yüzler arasındayız demekle sınırlı olmamalı. Dış ticarete başarının en önemli göstergesi dış ticaret dengesidir ve gelecekte bu dengenin hangi yönde değişeceğidir. Bu iki kritere bakarsak, Türkiye 2003-2009 arasında 321,5 milyar dolar dış ticaret açığı verdi. Bu açığın bir kısmı Turizm gelirleri, işçi dövizleri gibi döviz gelirleriyle kapandı, 2000-2009 yedi yıl itibarıyla Türkiye dış ekonomik ilişkilerden 173,3 milyar dolar cari açık verdi. Bütçe açığı gayrisafi yurt içi hasıla içinde devletle özel sektör arasında kaynak transferine yol açar. Kaynak içinde kalır. Ancak dış cari açık yurtdışına kaynak transferi demektir. Dolayısıyla, dış ticaret politikamız ilk ayağında başarılı değil demektir.

Potansiyel dış ticaret dengesine gelince: Gelecekte bu dengenin bozuk olacağı şimdiden bellidir, göstergeleri ortadadır. İthalatımız içinde yatırım malı ihtilalı düşüktür. 2008 yılı için yüzde 13,3 olmuştur. Bu oranda yatırım malı da mevcut kapasitenin eskimesi, mevcut yatırım kapasitesinin, fiziki kapasitenin eskimesi nedeniyle onların yenilenmesi, yani amortismanı şeklinde olmuştur. Bu demektir ki Türkiye yeni yatırım yapmak için ithalat yapmamıştır. Mevcut fiziki yatırım hacmi artmamıştır. Eğer yatırım malı ithal ederek fiziki sermayede artış sağlasaydık, bu, yeni ihracat potansiyeli sağlayacaktı, ileride dış ticaret dengesi düzelecekti. Oysaki, biz ithalatı ara malı olarak yapmışız. İthalatın yüzde 76'sı ara malı ve hammaddedir. Bu durum ihracatın da yüzde 70 oranında ithalata bağımlı olmasına neden olmuştur. İhracat artışı kendisinden daha büyük ilk yıllarda ithalat artışına yol açmıştır. Örneğin 2003 yılında ihracat yüzde 31 artmış, ithalat yüzde 34,5 artmıştır. 2004 yılında ihracat yüzde 33,7 artmış, ithalat yüzde 40,7 artmıştır. Bu durum, bu iki yıl dış ticaret açıklarının oluşmasında temel yapıyı oluşturmıştır.

Dış ticarete yol açan politikalar nedendir, bu dış ticaret açığına, dış açığına, bu kadar yol açan politikalar nedendir? Uygulanan politikalar nedendir ona bakacak olursak, bir defa uygulanmakta olan kur politikası yanlış. Ne yaparsanız yapın bu kur politikasıyla Türkiye cari açık verecektir, kan kaybedecektir. Çünkü dalgalı kur sistemi otomatik kur dengesini sağlamakta yetersizdir. Neden yetersiz kalmıştır? Bir defa dolarizasyonun olduğu, vadeli döviz işlemlerinin olmadığı bir ekonomide serbest kur sistemi çalışmaz. Dalgalı kur sistemi çalışmadığı içindir ki, sıcak para ve spekülasyon sermaye girişi aşırı ölçüde yaşanmış, Türk lirası aşırı değer kazanmış, ithalat ucuzlamış ve dış açıklar artmıştır. Yapılması gereken, Türkiye şartlarına uyan, kurda belirsizliği ortadan kaldıran, önümüzü görmemizi sağlayacak, yatırımlarda fizibilite yapmamızı sağlayacak kontrollü kur sistemini Türkiye'de uygulamaktır.

Yanlış politikaların ikincisi, konvertibilitenin yanlış anlaşılmasıdır Türkiye'de. Konvertibilite aşırı bir serbestlik olarak, aşırı bir sermaye girişi, çıkışı şeklinde anlaşılmıştır. Konvertibilite kayıt dışı sermayenin spekülasyon sermayenin serbest hareketi şeklinde uygulanmıştır. Şimdi aradan yedi yıl geçmiş ve kayıt dışı sermaye için daha yeni girişimler diğer ülkeler nezdinde başlamıştır. Sıcak paraya yerli sermaye karşısında vergi indirimi, muafiyeti getirilerek sıcak para girişi teşvik edilmiştir. Değerli arkadaşlar, konvertibilite bu demek değildir. Eğer bu uygulamaya devam edersek Türkiye daha çok kan kaybedecektir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

Üç: Cari açığın finansmanı yabancı sermayeye satılan karşı şirketler, özelleştirilen yabancıya özelleştirilen altyapı yatırımları ve dış borçlanma şeklinde olmuştur. Bu politika da yanlıştır. Giren bu sermaye, bu spekülative sermaye yeni yatırım yapmak için girmemiştir. Türkiye'ye yedi yıl içinde benim bildiğim yalnızca İzmit'te yapılan bir otomotiv sektörü yatırımı vardır, onun dışında ufak tefek yeni yatırımlar yapılmıştır. Ama daha çok kârlı şirketlerin varlıklarının satışı şeklinde sermaye girmiştir. Doğrudan sermaye dediğimiz bu şekilde girmiştir. Şimdi böyle olunca ne olmuştur? Bu giren sermaye getirdiğinden daha fazla döviz, daha yedi yıl içerisinde götürmüştür. Örneğin, 2003-2009 yılları arasında 32 milyar dolar bu tür sermayenin kâr transferi olmuştur. 2003-2009 yılları arasında Türkiye'de yatırım ortamının olmaması nedeniyle, yabancı sermaye daha fazla avantaj sağlanması sebebiyle, ki ben yabancı yeni yatırım sermayesine avantaj sağlanmasını istiyorum ve bunu da destekliyorum, ama Türkiye'de yapılan teşvikler, sıcak paraya, spekülative sermayeye verilmiştir. Onun için, Türkiye'de yerli sermayede bu kırılganlıktan dolayı dışarıya gitmiştir, öyle ki 2003-2009 yılları arasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ESFENDER KORKMAZ (Devamla) – ...Suriye, Bulgaristan, Mısır gibi ülkelere Türkiye 10 milyar 43 milyon dolar sermaye ihraç etmiştir. Eğer bu sermayeyle içeride yatırım yapsaydık önemli ölçüde bir istihdam artışı sağlardık. Türkiye ihracatını artırmak için teşvikler yetmiyor, ayrıca yukarıda ifade ettiğim gibi kur sisteminin değişmesi, sıcak para ve kayıt dışı sermayenin kontrolü gerekiyor. Bu politikalar yanında içeride yapısal sorunların da çözülmesi gerekiyor. Örneğin 2009 ikinci çeyreğinde bankacılık sektörü yüzde 7,5 büyüdü, buna karşılık imalat sanayisi yüzde 8,7 küçüldü. Arada 16,2 puan fark var. Bu fark sektörel dengenin ne oranda bozuk olduğunu göstermektedir. Sektörel dengenin kurulmaması ekonomide kırılganlığı artırmaya devam edecektir. İhracat malı üretiminde, ara malı ve ham madde üretimi yetersiz kalacaktır. Bu nedenle öncelikle içeride sektörel dengenin kurulması ve yapısal sorunların çözülmesi gerekiyor.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygılar sunuyorum hepinize.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Korkmaz.

Sayın Ayhan, buyurun efendim.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, komisyonun değerli üyeleri, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Dış Ticaretten sorumlu Devlet Bakanlığı görevini Mayıs ayında devraldınız. Doğal olarak beş aylık bir dönemde ihracat camiasının tüm sorunlarını çözmenizi beklemek haksızlık olur. Buraya her gelen bakan krizden bahsediyor. Evet, küresel kriz yaşanıyor, son aylarda iyimser tablolardan bahsediliyor ancak küresel krizin "U" şeklinde mi "V" şeklinde mi olacağını henüz bilemiyoruz, hatta yeni krizlerin geleceği de söyleniyor. Şekil ne olursa olsun küresel krizin etkisi sürecektir. Mesele küresel krize rağmen ihracat kriz sonrasına, yani geleceğe hazırlanmak.

Elbette kısa dönemde ihracatçıyı rahatlatacak kısa vadeli acil sorunları çözecek çalışmalar içinde olacaksınız, bu gayet doğal ama sizden beklenen uzun soluklu projeleriniz. Ülkemiz ihracatının vizyonunu nasıl şekillendirmek istediğiniz, 2010 da neler yapacağınız, ülkemiz dış ticaretini 2023 hedefine taşıyacak temeli bugünden atılması gereken projelerinizin neler olacağı çok daha önemli. TİM ile yakın işbirliği içinde çalışıyorsunuz bunları da TİM açıklıyor. Ancak ben öncelikle ülkemiz ihracatının yapısal bir analizini yapmak istiyorum.

2000-2008 yılları arasında ihracat yaklaşık 5 kat artmıştır. Elbette, bu, övünülecek bir durumdur. Ancak, 2008 yılı Eylül ayı ihracatı ile 2009 yılı Eylül ayı ihracatı karşılaştırıldığında ihracat yüzde 30 düşüş göstermiştir. Bu durumu sadece kriz ile açıklamak yanlış olur, mümkün de değildir.

Türkiye, hâlen sermaye yoğun sanayiler ile kalite ve fiyat rekabeti aşamasındadır. Dünya ticaretinde söz sahibi ülkelere İspanya ve Çin teknoloji yoğun sektörlerle yönelmiştir. Almanya, Japonya ve ABD gibi ülkeler ise bilgi yoğun ileri sanayi sektörlerinde söz sahibi olmuştur. Bu durum bugüne kadar yürütülen ve ihracat stratejisi olarak adlandırılan stratejilerin strateji olmadığını göstermiştir. Strateji olarak ifade edilen unsurlar altında ihracatı destek araçlarıdır.

2009 yılında kaç ihracatçı firma kapanmıştır veya ihracat faaliyetini durdurmuştur? Kapanan veya ihracat faaliyetini durduran bu firmaların ihracat içindeki payı nedir ve hangi sektörlerde faaliyet göstermişlerdir? Kapanan veya faaliyetini durduran firmaların yüzde kaçını KOBİ olarak nitelendirebiliriz? Büyük ölçekli kaç ihracatçı firma kapanmış veya faaliyetini durdurmuştur? Toplam ihracat içindeki payları kaçtır?

Ülkemiz ihracatının yaklaşık yüzde 40'ı büyük ölçekli ihracatçı firmalar eliyle gerçekleştirilmektedir. Bu on yıl öncede böyleydi, beş yıl öncede böyleydi bugün de böyle. Diğer taraftan halen firma bazında tek Pazar bağımlılığı vardır.

Sayın Bakan, büyük ölçekli ihracatçıya ve belli sektörlerle bağımlılık yaratan bir yapının bir strateji olarak kabul edilemeyeceği ortaya çıkmıştır.

Bu yapısal sorunları açacak projeleri ortaya koymadan Türkiye ihracatını bir yere taşıyamazsınız tekstilden otomotive kaydedersiniz.

Ülkemiz ihracatının yüzde 80'inin yirmi ülkeye bağımlı olduğunu TİM açıklıyor. Bu nedenle olsa gerek neredeyse göreve geldiğinizden bu yana basından ülke masaları projesi uygulayacağınızı okuyoruz. Nedir bu ülke masaları projesi? Bu proje ile nasıl ve ne kadar bir ihracat artışı sağlamayı hedefliyorsunuz? Bu proje ile bir karar destek sistemi oluşturmayı mı hedefliyorsunuz? Bunları duymak istiyoruz. Göreve geldiğiniz günden beri sürekli heyetler ile geziler düzenliyorsunuz. Söz konusu geziler de mi ülke masaları projenizin bir parçası?

Ülke masaları ile ülke stratejileri oluşturmayı düşünüyorsanız bu da bir strateji değil. Dünya ticaretinden yüzde 3-5 pay alan ülkelere ihracatı arttırarak 500 milyar dolar düzeyinde ihracata ulaşamazsınız. Strateji başka bir şey, uzun soluklu bir vizyon. Bizim küçük sarsıntılarla ya da değişimlerle büyük ölçüde etkilenen yapılara değil, uzun vadeli değişimleri öngörebilen büyük değişimler karşısında bile hareket becerisini kaybetmeyen yapılanmalara ihtiyacımız var.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

Sayın Bakan krizlerden sonra reformlar önem kazanır.

Yaşanan küresel kriz bize bu modelin düşüşünü gösterdi. Finans piyasalarının yönlendirdiği ekonomik büyüme modeli yerini yüksek verimlilik teknolojik rekabete dayalı büyüme modeline bırakıyor. Dünyada yeni iş bölüşümleri oluşuyor. Küresel ısınma, bilişim teknolojileri ve yüksek teknolojiye geçiş uluslararası iş bölümünü değiştiriyor. Yanlış yapısal politikalar geliştiren ülkeler uluslararası iş bölümüne uyum sağlayamayacaktır.

Türkiye için yapısal politikanız nedir. Türkiye ihracatını yeniden şekillenen uluslararası iş bölümünün neresinde görüyorsunuz? Bu sadece ihracatla ilgili bir mesele de değil, sanayiyle de ilgili bir meseledir. Ucuz iş gücünde mi? yüksek teknoloji ürünleri üreten satan bir ülke olarak mı? İleri teknoloji ürünleri ihracatına ilişkin açıklamalarınız var. Ancak ileri teknoloji ürünleri dediğinizde neleri kastediyorsunuz bunları da duymak istiyoruz.

ARGE desteği dışında yüksek teknoloji ürünleri için bir destek mekanizmanız yok. Oysa gelecek yüksek teknolojide. ARGE desteğini kaç firma kullandı, destekleme miktarı ne oldu, hangi alanları desteklediniz, bunlar hakkında bilgi almak isterim. Bu firmalar ne kadar ihracat yaptı veya bu desteğin ihracata katkısı nedir?

Şu anda uygulanmakta olan desteklerin sıkıntılı yönlerini ihracatçı firmalarımız basında dillendiriyorlar. 2008 yılının ikinci yarısında krize rağmen firmalardan "Sosyal Güvenlik Kurumu ve Maliye Bakanlığına borcu yoktur." uygulaması veya vergi borcu için mahsuplaşma uygulaması getiriliyor. Aynı Hükümet uygulamaya koyduğu bir kanunla ihracatçının elini, konulunu bağlıyor. Herhâlde önce bunları çözmeye çalışıyorsunuz.

Yine TİM'in yaptığı bir anket çalışmasında firmaların yüzde 44'ü teşviklerin yetersizliğinin ihracatın öncelikli sorunu olduğunu ifade ediyor. Bu konuda neler yapıyorsunuz duymak istiyorum.

Denizli'de neler yapıyorsunuz, onu duymak istiyorum. Var olan yok oluyor. Bunu engellemek için ne yapıyorsunuz Denizli'de onu duymak istiyorum. Dünyadaki yeni iş bölümlerinde ve yeni ekonomik dalgalanmalara hazırlanmak, insan kaynakları ve kurumsal yapılanmalar ile sağlanır. Küresel ticaret savaşı içinde Türkiye'nin kamu kurumlarıyla özel sektörüyle doğru yerde duruyor olması lazım. Hizmet odaklı bir kamu anlayışı ile hizmet verilmesi hepimizin isteği.

Ancak, burada çok hassas dengeler olduğunu unutmamak lazım Sayın Bakan. Kurumsal saygınlıkları zedelememek lazım. Birlikte çalışarak sinerji yaratacak tarafları karşı taraf haline getirmemek lazım. Kamu kurumu yönetmek ile özel sektörü yönetmek arasında farkları gözden kaçırmamak lazım. Kurumsal saygınlıkları zedelediğinizde birlikte çalıştığınız bürokratlarınızdan istediğiniz verimi alamazsınız.

AKP dönemi sadece dış ticarete değil diğer bakanlıklarda da benzer şeyleri yapmıştır. Bakın, biz bakıyoruz, ben kurumların getirdiği çalışmalara bakıyorum, maliyenin getirdiği, burada problem var. Nedir? Ağustos sonu harcaması yıl sonu harcamasında yüksek çıkıyor getirdiği tablolarda. DPT'nin getirdiğinde reel kurla ilgili gelişmeleri basından okuyorsunuz.

Şimdi, burada bir şeyi ifade etmek istiyorum: Bu arkadaşlarımızın önemli bir kısmının kuruma girişinde önemli bir kısmının görev almasında en azından parafım olduğunu düşünüyorum. Şimdi, önümüzde sizin biraz önce ifade ettiğiniz açıklamalara bakıyorum. Bakın 4'üncü sayfada Rusya 2 kere yazılmış, bu zabıtlara geçiyor. Siz bunu okuyorsunuz. Bir altında, devam ediyor "gayrisafi yurt için hasılası yüzde eksi 10,6 olmuştur" deniliyor. Daha fazla gitmek istemiyorum, bir tane daha bir şey söyleyeceğim "2009 yıllarını kapsayan orta vadeli programa göre" orta vadeli program 2009 yılını kapsamıyor sadece Sayın Bakanım.

Şimdi, bunu şunun için söylüyorum: Gerçekten bürokraside sıkıntı var. Şahsınıza yönelik de bir şey değil Sayın Bakanım.

Bu açıdan basında yer alan "kamu tarafından görevlendirilen ve maaşları İhracatçı Birlikleri tarafından ödenen Ticaret Müşavirlerinin teşrifatçı gibi hizmet verebilecekleri" şeklinde beyanatlar kurumsal saygınlıklara ve dolayısıyla ülkemize zarar vereceği aşikârdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, iki dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Kamu çalışanlarını rencide ederek yönetim sağlanamaz. Devletin elemanı devletten maaşını alır, görevi de Türkiye devleti adına bulunduğu ülke nezdinde ticari ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlayacak faaliyetleri yürütmek veya ihracatçıya yol göstermektir. İhracatçı Birliklerinden maaş alacak ve teşrifatçılık yapacak kişilerin adı ticaret müşaviri değildir. Bunlar ticaret müşavirine destek verecek personeldir.

Konuyu Ticaret Müşavirliklerine getirmişken bir konuda da bilgi almak istiyorum. Ticaret müşavirlikleriniz var, ticaret ofisleriniz var, tanıtma gruplarınız var. Bunlar koordinasyon içinde çalışıyor mu? Sayın Bakan, kaç adet tanıtma grubu var. Hangi ülkelerde ofisleri var? Kaçar personel istihdam ediliyor. Hangi ülkelerde ticaret ofisi var? Buralarda da kaç personel var?

Şimdi, rakamlara girmeden bir şeyi daha ifade etmek istiyorum: Sayın Bakan, geçen sene sanayiyle ilgili Bakanlar Kurulu ekindeki yazılanları size gösterdim. Onlarda bir değişme olmadığı kanaatindeyim. Bakın, bu Hükümetin programında geçen yıl hedef olarak 51 milyar dolar cari işlemler açığı, ihracatın 149, ithalatın 232,5 milyar dolar olacağı ifade edildi. Bu sene programla tahmini getirdiğinizde 51 milyar dolar cari işlemler açığı hedefinin ne olduğunu görüyoruz, 11 milyar dolar. Peki, 149 milyar dolarlık ihracat hedefinin 98,5 milyar dolar, 232,5 milyar dolarlık ithalat hedefinin 134 milyar dolar olduğunu söylüyoruz. Şimdi, diyeceksiniz küresel kriz var. Biz küresel krizin olduğunu, bunun böyle olmayacağını ifade ettik bu sıralarda. Hükümet hayır dedi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

EMİN HALUK AYHAN (Devamla) – Daha o gün programa konulan hedefin yüzde 25 daha aşağı olacağını söylemiştik. Ama Hükümet bunu da duymadı. Ne yapması lazım Hükümetin? Makroekonomik hedefleri revize etmesi lazımdı. Bu sene de bu hedeflerde sıkıntı var Sayın Bakan. Söylediğim şahsınızla ilgili değil. Her gelen sayın bakan, sanki başka hiçbir şey yokmuş gibi burada bize küresel krizden alıyor, küresel krizden veriyor. Şimdi, birtakım bir şey yapmak lazım. Dolayısıyla, sizin bunları ne yapmanız lazım, Hükümete taşımanız lazım. Ben burada dün bakıyorum İçişleri Bakanlığı 2008'de mahallî idareler gelirinin harcamaların artışından bahsediyor, sebebinin de 2008 mahallî idareler seçimlerinin gelebileceğinin durumundan bahsederek söylüyor. Bu kadar açık bir itiraf olur mu? 60'ıncı sayfada yazıyor. Üstünde de sizin hepinizin imzası var Sayın Bakanım. Bunun bir tenakuz olmaması lazım. Biz burada muhalefetteki arkadaşların tamamı söyledi, bürokrasiden gelen arkadaşların tamamı söyledi. Neyi söyledi, sizin bu hedefleriniz yanlış, doğru değil, Türkiye'ye de rezil olacağız, ekonomik aktörlere de rezil olacağız, dışarı da. Nitekim değiştirmedik Hükümet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

EMİN HALUK AYHAN (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

Saygılar sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin değerli mensupları; öncelikle bütçelerin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan konuşmasını daha çok küresel kriz üzerine oturttu. Türkiye'deki krizin de küresel kriz kaynaklı olduğunu ifade ederek bu çerçevede değerlendirmeler yaptı. Bu aklıma bir Nasrettin Hoca fıkrasını getirdi, izninizle onu anlatmak istiyorum. Hepinizin bildiği bir fıkradır ama anlatacağım. Hocanın evi soyulur. Herkes hocaya kabahati bulurken, "Neden kapıyı kapamadın, pencereyi kapamadın, içeriden kapıyı kilitlemedin?" derken hoca en sonunda dayanamaz, "Ya hırsızın hiç mi kabahati yoktu." der. Şimdi ben bunu tersinden soracağım. Sayın Bakan, hep hırsıza küresel krize kabahat buldunuz ama sizin hiç mi kabahatiniz yok?

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, eğer bu anlayışla devam edersek biz yine küresel kriz olmasa da kendi krizlerimizle yine karşılaşırız, problem buradadır. Değerli arkadaşlar, birkaç tane rakam vermek istiyorum. Bizim ekonomimizin temel birkaç tane problemi var. Bu problemler bizim gerek 2001'de yaşadığımız krizin nedeni olmuştur gerekse küresel kriz nedeniyle bizim daha derin bir kriz yaşamamıza neden olmuştur. Eğer bu problemlerin çözülmesine yönelik olarak yeni dönemde herhangi bir politika yoksa bu problemler bizi tekrar yeni bir krize karşı karşıya bırakacaktır. Nedir birinci sorun? Birincisi -önem sırasıyla söylemiyorum- kur politikası Türkiye'nin başına sorun açıyor. Bunu Dış Ticaret Müsteşarlığından sorumlu eski Bakanımız sık sık şikâyet etti. Kur politikası bizim ihracatımızı, sanayicimizi zorluyor; rekabet gücüne olağanüstü ölçüde baskı yapıyor, olumsuz etki yapıyor, böyle bir sorunumuz var. Kur politikasının yarattığı olumsuzluğu, baskıyı biz işsizlik oranında görüyoruz. İşsizlik oranı AKP iktidara geldiğinde yüzde 10,3'tür. Orta vadeli programda Hükümetin 2002'den on yıl sonrası için 2012 için Türkiye'ye vaat ettiği hedef 13,3'tür değerli arkadaşlar. Bakın, on yıl sonra, 2002'den on yıl sonrası için bile iyimser bir tabloyu Hükümet halka vaat edemiyor. Neden? Çünkü politikalar aynı devam edecek. Kur politikasının Türk lirasını ne kadar değerlendirdiğini biliyoruz. Merkez Bankası endeksleri var. ÜFE endeksinde Eylül 2009 144,3 olmuş. Şimdi bunun ihracatımıza, sanayicimize ne kadar büyük bir baskı yarattığını hepiniz biliyorsunuz. Yine temel sorunlarımızdan biri neydi? Türkiye'nin tasarrufları düşüyor, tasarruf oranı düşüyor. Tasarrufların gayrisafi millî harcanabilir gelir oranı 98'de yüzde 24'lerden bugün yüzde 10'lara düşmüş durumda. Kamu tasarrufu başlamıştı. Kamu tekrar tasarruf açığı vermeye başladı. Özel sektör tasarrufları giderek azalıyor. Böyle bir tabloda Türkiye yurt dışından kaynak ithal ediyor. Yüksek faizle bir dönem bunu başardık. Başardık derken kaynak geldi Türkiye'ye. Bunun sonuçlarını hepimiz biliyoruz. Şimdi işin kötüsü dışarıdan gelecek kaynak da yok. Bu cari açığı dışarıdan kaynak girişiyle finansa ederek yürüten ortaklar şimdi dışarıdan kaynak girişi de olmadığı için yürüyemeyecek. Onun için büyümede iddialı bir hedef de koyamıyor ortaya.

Değerli arkadaşlar, para politikasında, maliye politikasında Dış Ticaret Müsteşarlığı belirleyici bir role sahip değil. Bu politikaların kendisine bıraktığı hareket alanı içerisinde çabalamaya çalışıyor. Ama manevra alanı fazla değil, yapabileceği fazla bir şey yok. Önce bunların değişmesi gerektiğini düşünüyorum.

Birkaç örnek daha vererek konuşmamı sonlandıracağım. Genel Kuruldaki görüşme nedeniyle fazla zamanımız yok, o nedenle uzun tutmayacağım.

Dahilde işleme izin belgelerine ilişkin bir rakam vermek istiyorum. Bu aynı zamanda ekonomideki gelişmeyi gösteren, ihracatımızın ithalata bağımlı hâle geldiğini gösteren bir oran. Dahilde işleme izin belgesi kapsamında gerçekleşen ithalatın gerçekleşen ihracata oranı 2002 yılında yüzde 45,8. Bu rakam 97 yılında yine yüzde 45 yani yüzde 45'lerde seyreden bir oran söz konusu. 2007'de nereye gelmiş bu oran? Yüzde 55,5'e gelmiş. 2008'i ölçü almak istemiyorum ama o oranı da vereyim; 65,9. Neden ölçü almak istemiyorum? 2008'de rakamlar oldukça düşmüş çünkü oran yanıltıcı olabilir. Krizin 2008'in son döneminden itibaren Türkiye'yi etkilemesi söz konusu. Kapasite kullanım oranında temmuz ayından bu yana, 2008 Temmuzundan bu yana ciddi düşüşler var. Onun için 2008'i almayalım isterseniz ama 2007 oranı yüzde 55,5'tur. Demek ki bizim sanayimiz giderek ithalata bağımlı hâle geliyor. Böyle bir tabloda kur politikasının etkisiyle, maliye politikasının etkisiyle bizim ihracatımızın artması mümkün gözüküyor. Artacaksa da dışa bağımlı bir şekilde artacak, ithalata bağımlı bir şekilde artacak; katma değer yaratmayan, katma değeri fazla olmayan bir ihracat olacak. Maliye politikası tarafı zaten sağlam değil. Maliye politikasında 2007'den bu yana bir bozulmayı görüyoruz. 2008'den itibaren ciddi bir bozulma var. Orta vadeli program da burada iç açıcı hedefler ortaya koymuyor. 2000-2008 döneminde yüzde 17-18,5 aralığında gözükken faiz dışı giderlerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2010'dan itibaren yüzde

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

22'lerin üzerine çıkıyor. Bunun krizle falan hiç ilgisi yok. Cari transferlerdeki artıştan kaynaklanıyor. Maliye politikası sağlam olmadığı için para politikası da etkinliğini muhtemelen yitirecek. Maliye politikasının destek vermediği bir para politikası, maliye politikasının eksikliklerini de gidermeye çalışmak zorunda kalacak belki 2010 yılından itibaren, şu anda böyle bir şey gözüküyor ama. Demek istediğim, Hükümet krizden gerekli uyarıyı almamıştır, krizden gerekli dersi almamıştır. Bu krizin kendi iç sorunlarımız nedeniyle, kendi ekonomimizdeki iç dinamikler nedeniyle, oradaki sorunlar nedeniyle bizi daha derinden etkilediğini görmemiştir. O nedenle işsizlik oranı bütün ülkelerden çok daha fazladır Türkiye'de. Burada aranıp taranıp bir tek İspanya bulunabiliyor, Türkiye ile kıyaslanabilecek ülke olarak işsizlikte. Efendim İspanya yüzde 18. İspanya ölçü değil. İspanya'nın iş gücüne katılma oranıyla Türkiye'nin iş gücüne katılma oranını kıyaslayın, ölçü olmayacağını görürsünüz. Yüzde 65'in üzerinde iş gücüne katılma oranına sahip bir İspanya'yla yüzde 47 iş gücüne katılma oranına sahip bir Türkiye'nin işsizlik oranlarını karşılaştırmak mümkün değil. Bizim düzeltilmiş işsizlik rakamını da kullanmıyorum. TÜİK'in verilerini kullanıyorum. Büyüme rakamlarımız bizim 2007'den itibaren radikal biçimde diğer ülkelerden kopuyor. Yükselen ekonomiler büyümeye devam ederken bizim büyüme oranlarımız düşüyor. Bakın, gelişmekte olan ülkelerin 2007 büyüme oranı ortalaması yüzde 8,3'tür, Bağımsız Devletler Topluluğu yüzde 8,6'dır, Asya ülkeleri 10,6'dır, Latin Amerika 5,7'dir, Orta Doğu ülkeleri 6,2'dir, Afrika ülkeleri 6,3'tür. Türkiye kaçır 2007'de? 4,7'dir. 2007'den itibaren kopmuşuz. 2008 bizim 0,9; yükselen ekonomiler yüzde 6'dır, Afrika ülkeleri 5,2'dir. Bakın sayabilirim bunları. Bizim büyüme oranımız düşmeye başlamış. Kendi krizimiz daha öncesinden başlamış geliyor ama buna Hükümet seyirci kalmış. Şimdi önümüzdeki dönemde de orta vadeli programın ve 2010 bütçesinin bize verdiği mesaj bu trendde bir değişiklik olmayacağıdır. Yine değerli Türk lirası, yine azalan tasarruflar, yine ithalata bağımlı bir sanayileşme politikasının devam edeceği, dolayısıyla ihracatçımızın büyük zorluklarla karşı karşıya kalacağı, Türkiye ihracatının önünde yine büyük engellerin olacağı, ithalatın ise cazip olacağı bir dönem yaşayacağız.

Sözlerimi burada bitiriyorum Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Kaplan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Bakanlığın değerli temsilcileri; doğrusu 2008 bütçesini konuştuğumuz zaman orada “şoka dayanıklı bütçe” tabiri kullanılmıştı. Biz demiştik o zaman “Öyle değil, Uzak Doğu borsalarında bir hapşırık bizde zatürre işaretlerine neden olur.” diye ve gerçekçi olmadığını ifade etmiştik. Sonra 2009 bütçe görüşmelerinde de küresel ekonomik krizin artık etkilerini hissettirdiğini, Türkiye'nin de yüzde 60 ithalat ve ihracatını yaptığı Avrupa Birliği ülkeleri ve ABD'de en çok etkisini doğurduğunu söyledik. Maalesef o gün de teğet geçti kriz. 2010 bütçesine geldik. Üçüncü senede Sayın Maliye Bakanımızın da sunuşlarında krizin etkilerinden bahsediyor. Şimdi de bakıyorum bugünkü Sayın Bakanın sunuşlarında krizden etkilendiğimiz konusuna değiniliyor. Fakat ben bu küresel krizden çıkmanın sadece Hükümetin, AK PARTİ'nin değil de bütün Parlamentonun, bütün halkımızın sorunu olduğunu düşünüyorum, düşünürüz da parti olarak. Biz araştırma önergesi verdik Mecliste, dedik ki: “Küresel krizle ilgili emek, meslek örgütlerinden tutun da Bakanlığın uzmanları herkes yer alacak bir çalışma, araştırma komisyonu kuralım. Bir perspektif çıksın ortaya yani ona göre bir yol haritamız olsun, ona göre Türkiye dış ticaretinde birtakım şeyler yapsın.” Ama bu konuda da baktık ki orta plan çıkmışken bize geldi ve Hükümet kendi başına birtakım çalışmalar yapıyor. Bu çalışmalarda bizim sunduğumuz bazı öneriler vardı. Dikkate alınması bizi hoşnut etmiştir, ona geleceğim şimdi. Ama bence küresel kriz davul zurnayla geliyordu. Öyle kuş gribi gibi hani kuşlar göçebedirler, onlar uçarlar ve Türkiye'de çok uygun bir ortam var. Ama şu domuz gribinde domuzların kuşlar gibi uçamayacağını düşündüğümüzde bu küresel kriz bir domino taşı etkisi yapan bir yapıda ve maalesef bu an itibarıyla bunun çıkış yolu da farklı ekonomik politika uygulamaktan geçiyor, yeni bir ekonomik politika uygulamaktan geçiyor. Eğer Avrupa Birliği ülkelerinde ihracatımız gerilemişse, ithalatımız gerilemişse yönümüzü döneceğimiz başka pazarlar olacak. Bunun başka şansı yok. Hangi sektörlerimiz? Sanayi sektörümüz, inşaat sektörümüz, tekstil sektörümüz özellikle bizim dış ticaret alanında çok etkin olan özellikle otomobil yan sanayisi, gemi yan sanayisi, bütün bunlar konusunda çok ciddi bir perspektiften yoksun olduğumuzu düşünüyoruz. IMF'nin raporları biraz kendisi açısından da Türkiye hep bu IMF'nin planlamalarına bağlı kaldığı için en az etkilenecek yedi ülkeden birinin olması Türkiye'nin biraz 2001 krizinde süttü için yandığı için yoğunluğa yeme sayesinde olmuştu. Yani eğer finans sektörümüz, bankacılık çökmediyse bundan kaynaklı. Şimdi diğer cenaha baktığımız zaman G-20'nin içinde durumu iyi olan ve gelişen ülkeleri görüyoruz; Hindistan, Çin; yani ben diğerlerine Avustralya, Endonezya, Güney Kore onlara girmeyeceğim ama sadece bu iki ülkedeki gelişme endekslerine baktığımız zaman nüfus yoğunluğu olan bu iki ülkeyle bizim ticaret hacmimizin düşüklüğü dehşet verici. Çok düşük bir rakam. Tabii son iki senede yüzde 300-400 civarında bir artış var.

ARGE konusunda biz taa o zaman çok dikkat çekmiştik. Hükümetin yüzde 2 artış ARGE faaliyetlerini destekleme konusundaki teşviklerini biliyoruz ama bunun yetersiz olduğunu söyledik. Niye söyledik? Hindistan yazılım endüstrisinde dünya birincisi yani Hindistan boşu boşuna bu krizden etkilenmeden 1 milyar nüfusun üstünde bir ülke olarak bu alanda birinci bir ülke. Bunları dikkate aldığımız zaman elbetteki son seyahatlerinizi önemsiyoruz yani “Orta Doğu'ya dönün.” dedik, “Komşu ülkelere dönün.” dedik, “Uzak Doğu'ya dönün.” dedik ve “Güney Amerika'ya dönün.” dedik. Sanıyorum bu üç alanda da çokça seyahat yaptınız. Bundan da hoşnutluk duyduğumuzu, doğru bulduğumuzu özellikle Akdeniz'de Afrika'nın kuzey ülkeleriyle çünkü bu tarihsel, kültürel bağlarımız olan Mağrip ülkelerinden Mısır'a kadar gelinen noktada. Ben burada şunu merak ediyorum Sayın Bakanım: Tüm bunların içinde ithalat kalemindeki enerji konusunda çok ciddi bir sorun var hâlâ. Şu an geçiştirilen sıkıntılar var elbette ki. Nobuko projesi arkasından -yakın zamanda herhâlde Türkiye'yi rahatlatacak olan en önemli proje olarak görüyorum- Katar doğal gazının artı Kuzey Irak Kürt bölgesindeki büyük doğal gaz ve petrol rezervinin, yani bu iki ülkenin Katar ve Kuzey Irak'taki çok geniş doğal gaz rezervlerinin hazır bir petrol boru hattı olan Kerkük Yumurtalık petrol boru hattında hiçbir istismal işlemine dahi gerek duymadan, ha denildiği zaman, karar alındığı zaman çok kısa bir sürede ikinci paralel boru hattının döşenebileceği çok hazır bir zemin var. Yani çok etkin enerji

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

alanında bir damar olarak orayı görüyorum. Bu konuda ciddi bir protokoller yapabildik mi? Maalesef Saddam sonrası Irak işgalinde 2005'te ben Irak'taydım. Sheraton Otelinde işadamları kaynıyordu, yüzde 50'si de enerji alanında çalışanlardı. Bombaların patladığı anlarda gidip Kerkük petrollerinin hepsini yirmi yıllığına, otuz yıllığına sözleşmelerini yapmışlardı o dönemde 2005 yılında. Tabii biz Türkiye olarak sadece Irak'a o zamanlar hep güvenlik gözlemleriyle baktığımız için oradaki 960 şirketimize de yeterince destek olamadık.

Burada bu yönlü ekonomik politikanın doğru olduğunu yani komşularımız, Orta Doğu, Güney Amerika ve Uzak Doğu Asya ile ilgili çünkü Türkiye'nin korkunç bir gıda sektörü olarak, gıda endüstrisi konusunda Uzak Doğu'yu besleyecek korkunç bir ambar. Sadece o değil tabii ki maden sanayisi vesaire konuları ayrı bir konu ama biz Asya'yı besleriz yani Anadolu Asya'yı besler. Böyle bir potansiyelin ithalat ve ihracat alanındaki çok önemli bir alan olduğunu düşünüyorum.

Ben sözlerime son verirken merak ettim, son bölümde geçen bazı ülkelerle ilişkiler yazılmış, geliştirilmesi konusu. Evet dikkatimi çekti. Bu doğru tabii. Faroe Adaları İngiltere ile İzlanda arasındaki 10 bin nüfuslu adalar var sanıyorum. Bu adalar ithalat ve ihracat bağlamında 10 bin nüfusu olduğu için deniz ürünleri bağlamı mı önemsenilen bir yer? Mauritius'un öyle bir özgünlüğü mü var? Bu sunuşa alınacak kadar bir meblağ, bir ithalat, bir ihracat değeri mi var onu merak ettim. Hemen alt bölümde Cezayir, Meksika, Gümrük Birliği, ASEAN, Andean bu konuda Mecliste küresel krizle ilgili bir araştırma yapmayı düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASİP KAPLAN (Devamla) – Ama bu küresel krizi daha sakın tartışabiliriz diye düşünüyorum. Buna Hükümet olarak bir öncülük yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

OSMAN KAPTAN (Antalya) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Türkiye'deki yaş sebze ve meyve ihracatının yüzde 24'ü domatesten oluyor. Domates dedin mi Antalya başta geliyor ve örtü altı domates. Örtü altı domatesin maliyeti ihracat maliyeti Avrupa'daki satılan satış maliyetiyle, satış fiyatıyla aynı. Dolayısıyla domatesin ihraç etme durumu, rekabet etme gücü olmuyor. Domatese ton başına 75 dolar teşvik verilmesi konusunda gereğinin yapılmasını ihracatçıya enerji, SSK ve vergisinden algısından gerekli desteğin yapılmasını Antalyalılar istiyor, ihracatçılar Birliği istiyor. Bu sorunun yanıtını da istiyorum. Sayın Bakan, konuşmanızda dediniz ki: "Bence kapitalizmin tarihi de, tarifi de yeniden yazılacak." dediniz, çok iddialı bir şey söylediniz. Sayın Bakan şunu mu söylüyorsunuz: Kapitalizm çökmüş müdür dünyada, yoksa kapitalizm çökmüş ama yeniden tarifi yapılan, tarihi yazılan yaşasın kapitalizm mi? Bu konuda da bir açıklama yaparsanız teşekkür ederim.

Sayın Başkan, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, saat 12.30'a kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 11.53

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.30

BAŞKAN: Mehmet Mustafa AÇIKALIN (Sivas)

BAŞKAN VEKİLİ: Recai BERBER (Manisa)

SÖZCÜ: Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

---0---

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, İkinci Oturumu açıyorum.

Sayın Akçay, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, bürokrasinin değerli mensupları; muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok değerli Sayın Bakan konuşmasında ekonomik krizi, kuş ve domuz gribi gibi yurt dışından geldiğini ifade ederek bize göre biraz kolaycılığa kaçılmıştır ve sorumluluktan da kaçınma eğilimini ifade etmektedir. Sayın Başbakan da aynı ekonomik krizde gösterdiği tepki gibi, domuz gribinde de "bize bir şey olmaz, teğet geçecek" anlayışı içindedir.

Muhterem arkadaşlar, yaşanan ekonomik sıkıntıları yalnızca küresel ekonomik krize bağlamak yanlıştır. AKP İktidarı 2002 yılından bu tarafa uygulamış olduğu ekonomi politikalarıyla Türk ekonomisini üretimsiz hâle getirmiştir. Bünye zayıftır. Ekonomiye üretimsizlik ve üretimsizliğin getirdiği işsizlik ve yoksulluk hâkimdir. AKP'nin ekonomi anlayışı üretim yerine tüketimi, ihracat yerine ithalatı, istihdam yerine işsizliği, rekabet yerine tekelleşmeyi, tasarruf yerine borçlanmayı öngörmektedir. Dünya ekonomisinin 2009 yılında yüzde 1,7 ile yüzde 2,8 oranında daralması beklenirken, TÜİK'in verilerine göre 2008 yılının son çeyreğinde yüzde 6,5 oranında küçülen Türkiye ekonomisi 2009 yılının ilk çeyreğinde yüzde 14,3, ikinci çeyreğinde yüzde 7 küçülmüştür. Türkiye ekonomisi 2009 yılının ilk altı aylık döneminde ortalama yüzde 11 küçülürken, dolar bazında bu küçülme ortalama yüzde 27 oranındadır. AKP Hükümeti ekonomik krizin teğet geçeceği varsayımıyla 2009 yılı bütçesinde yüzde 4 büyüme öngörmüş, 13 Nisan 2009'da açıklanan AB Katılım Ortaklığı Programında küçülme 3,6 olarak değiştirilmiş, 16 Eylül 2009 tarihinde açıklanan ve hükümetin üç yıllık dönemdeki yol haritasını ortaya koyacak orta vadeli programda yüzde 6 küçülme olarak revize edilmiştir. Ancak 2009 yılının ilk altı aylık büyüme rakamlarının ortalama yüzde 11 küçülme olduğu göz önüne alınırsa, bu hedefin de tutmayacağı ortadadır.

3 Kasım 2002'de tek başına iktidara gelen Adalet ve Kalkınma Partisinin ekonomiyi yedi yıldan beri nereye getirdiğini ve 2012 yılına kadarki üç yıl içinde nereye götürceğinin rakamsal olarak ortaya koyulması durumunda ortaya çıkacak manzara oldukça düşündürücüdür. 2003-2012 yılları arasındaki on yılda eğer AKP'nin orta vadeli planındaki

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

hedefler aynın tutturulabilirse ve iktidarda da kalabilirse, ülkenin ortalama büyüme hızı yüzde 4,23 olarak gerçekleşecektir. Hâlbuki, 1963 ile 2002 yılları arasında Türkiye'nin kırk yıllık ortalama büyüme hızı yüzde 4,38 olmuştur. Yani siyasal çalkantılar, kısa ömürlü koalisyonlar ve ara dönemlerin yaşandığı kırk yılda elde edilen ortalama ekonomik büyüme AKP'nin 2012 yılına kadar gerçekleştireceğini iddia ve arzu ettiği on yıllık iktidar süresinde erişebileceği büyümden daha fazladır.

2002 yılında iktidara geldiğinde bizimle benzer şartlara sahip 149 ülke içerisinde en hızlı büyüyen 29'uncu ülkedik. 2009 yılında büyüme hızı sıralamasında 106'ncı sıraya düştük. Türkiye AKP iktidara geldiğinde büyüme hızı açısından G-20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen üçüncü ülkediydi. 2009 yılında büyüme hızı bakımından 17'nci sırada yer almaktadır.

Dış ticaret açığı 2002 yılında 15,5 milyar dolara, 2003 yılında 22 milyar dolara 2004'te 34 milyar dolar, 2005 43 milyar dolar, 2006'da 54 milyar dolara ve 2007 yılında 62 milyar dolara, 2008'de 70 milyar dolara çıkmıştır. 2009 yılının ilk dokuz ayında dış ticaret açığı ekonomik kriz neticesinde ithalatın da azalmasından dolayı 27 milyar dolar civarına düşmüştür ve 2010 yılı merkezî yönetim bütçe tasarısında ihracat 107,5 milyar dolar, ithalat 153 milyar dolar olarak öngörüldüğü, bütçe açığının da 50 milyar TL olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Devamla) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Krizin en fazla etkisinin görüldüğü çok önemli bir veri ise kişi başına düşen millî gelirdir. 2008 yılında kişi başı millî gelir 10.436 dolar olarak gerçekleşirken, 2009 yılında bu tutar yüzde 19'luk bir düşmeyle 8.450 dolara düşeceği tahmin edilmektedir. 2010 yılında ise bu tutarın 8.821 dolara çıkarılması hedeflenmektedir.

Değerli milletvekilleri, zamanın darlığı münasebetiyle sözlerime burada son vermek istiyorum. Bundan sonraki konuşmalarda tekrar buluşmak üzere teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Akçay.

Sayın Öztrak.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Dış Ticaret Müsteşarlığımızın değerli bürokratları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sürem beş dakika olduğuna göre çok kısa zamanda bazı şeyleri söylemek... O zaman, Sayın Bakanın konuşmasının sonundan başlayayım ben. Şöyle diyor Sayın Bakan: Ekim ayında 9 milyon 944 milyon dolarlık ihracat rakamını yakaladık, 10 milyar dolara dayandık, ekim ayında 2008'in Ekim ayına göre yüzde 4,6 artış oldu ihracatımızda. Şu andaki projeksiyonlarımız gösteriyor ki, psikolojik sınır olan 100 milyar doları aşacağız.

Şimdi, ben bunu bütün Bakanlarımızda görüyorum. Anladığım kadarıyla, gerçekten büyük bir korku yaratmış bu küresel kriz. En ufak bir ışık gördüklerinde hemen bu iş çok iyi olacak diye beyanatlar vermeye başlıyorlar. Yalnız, tabii bu tür taahhütler biraz tehlikeli.

Bakın Sayın Bakan, şimdi, doğrudur, 9,945 ihracatçı birliklerinin söylediği rakam. Bunu yıllıklandırırsak 94 milyar 702 milyon dolar eder. Yani bundan sonra bunun üzerine, geçen seneki ihracatların iki ayda 6 milyar dolar daha, yani 8 artı 7 15, son iki ayda ihracatın 21 milyar dolara çıkması lazım. Çıkar mı? Bir konuyu size hatırlatmak istiyorum: Geçen yıl iş günü sayısı Türkiye'de 20 gündü, bu yıl 22 gün. Bu iş günü sayısı düzeltmesini yaptığımız zaman maalesef ihracat yine yüzde 5 düşme kaydetmiş gibi gözüküyor ki, geçen senenin ekim ayı yüzde 2 düşme kaydettiğimiz bir aydır. Hepimizin dileği 100 milyar doları aşmak ama öyle sanıyorum ki, 100 milyar doları aşmakta ciddi şekilde zorlanacağız.

İkinci söylemek istediğim husus şu: Sayın Bakan konuşmasında dedi ki, "İhracata dayalı büyüme modelini uyguluyoruz." Böyle bir şey yok. Yani şunu çok net olarak görmemiz lazım: Türkiye ihracata dayalı büyüme modeli falan uygulamıyor 2002 yılından bu yana. Sadece net ihracatın, yani ihracat eksi ithalatın büyümeye katkılarını baktığınız zaman, bütün dönem boyunca, 2009 yılı hariç, 2008'de de bir miktar pozitif dönmüş, o da ithalatın azalması nedeniyle, hep, ihracat eksi ithalatı, büyümeyi azaltıcı bir etki yapmış, yani ithalatın yüksekliliği nedeniyle.

Şimdi, Sayın Bakan, burada bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Evet, ihracatın artmasını istiyorsunuz, güzel ama hiç baktınız mı, mart ile ekim arasında reel efektif kura ne olmuş? Yüzde 7,7 yeniden Türk Lirası değer kazanmış ÜFE bazında, TÜFE bazında da yüzde 9,2. Burada euro, dolar demek de... Burada yuani da var, her şey var bunun içinde. Bu, ticaret ağırlıklı kurlardan oluşan bir endeks ve reel olarak fiyatlarla da arındırılmış. Yani şu, Sayın Bakan, siz sanayiden geliyorsunuz. Çok önemli bir kurumun da bundan önce başındaydınız. Ankara Sanayi Odası Başkanıydınız. Bu sanayinin mart ayından bu yana ihracat yapabilmek için fiyatlarını yüzde 12, yüzde 13 civarında daha düşürme imkânı var mı, yok mu? Elektriğe zam, diğer her şeye zam, ihracat yapabilmek için sana yüzde 12 daha maliyetlerini çeksin, fiyatlarını aşağı çeksin. On beş gün önce Denizli'deydim. Bana söyledikleri şu: Talep problemimiz yok. Hangi atölyeye giderseniz gidin, size doluyuz diyecektir ama şu anda verilen fiyat daha önce bağladığımız fiyatlarla biz artık kâr etmiyoruz. Biz borçlarımızı geriye ödeyemiyoruz diyorlar. Böyle bir ihracata dayalı büyüme modeli olmaz. Baştan beri bu iş böyle. Türkiye'nin büyüme modeli ihracata dayalı büyüme modeli değildir. Türkiye'nin büyüme modeli, yurt dışından gelen sermaye hareketlerinin yarattığı varlık balonlarının üzerine dayanan iç tüketime dayalı bir büyüme modelidir. Bunun sonucu da, dönüp baktığımız zaman ne olmuştur, istihdam yaratmayan büyüme olmuştur. Sürekli düşen sanayinin ticarete konu mal üreten sektörlerin sürekli azalan büyümeye katkısı olmuştur. Yani şu dönemde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAİK ÖZTRAK (Devamla) – Toparlıyorum.

2002-2008 arasında ticarete konu mal üreten sektörlerin büyümeye katkısı üçte 1 seviyesinde olmuştur. Dolayısıyla, konuşmanızın bir yerinde söylediğiniz kapitalizmin tarihi de, tarifi de yeniden yazılacak. Doğru, yazılacak ama maalesef orta vadeli programınızda bunu yapmamışsınız. Eski paradigmalara devam ediyorsunuz. Üç yıl boyunca net ihracatın büyümeye katkısının negatif olmasını öngörmüşsünüz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

Süremiz çok kısa Sayın Başkan, başka şeyler de söyledim, muhtemelen bu dönemde açıklayıcı da olurdu, imkân verici de olurdu ama şimdilik bunları söylemekle yetineyim.

Son, bir tek bir soru soracağım: Ben Sayın Müsteşarımla konuştum, kendisi bana bilgi verdi, sağ olsun Sayın Bakanımız da ilgilendi. Bu ayçiçeği ihracatında uygulanan fiyat mekanizmasıyla ilgili. Yalnız çok yoğun bir söylenti var. Bu konuya da var ya da yok diye bir açıklama getirirseniz çok memnun olacağım. Bu temmuz ayındaki düşmeden sonra, ağustos ayında biliyorsunuz bir 100 dolar daha arttırmıştık bu referans fiyatları. Bu arada bir 70 bin ton ham yağ ithalatı yapıldığı söyleniyor. Bu 70 bin ton ham yağ ithalatı yapıldı mı? Yapıldıysa hangi firmalar yaptı? Bunu sormak istiyorum.

Son olarak, bu ayçiçeğine primi 22 lira yapmışsınız. Bu 22 lira kurtarmaz, 35 lira yaparsanız çok memnun olacağız.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztrak.

Sayın Ergin, buyurun efendim.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar, sevgili basın mensubu arkadaşlarım; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Benim üç tane sorum var.

1)2009 yılında hangi tarımsal ürünlere ne kadar ihracat primi verilmektedir ya da verilmesi düşünülmektedir.

2)2008-2009 yıllarında dahilde işleme rejimi kapsamında ithal edilen buğday, şeker, çay miktarı ne kadardır? 2007, 2008 ve 2009 yıllarında dahilde işleme rejimi kapsamında zeytinyağı ithalatı yapılmış mıdır? Yapılmışsa miktarı ne kadardır?

3)Tarım ve Köyşleri Bakanı genetiği değiştirilmiş organizmalar ve genetiği değiştirilmiş organizma içeren ürünlerin ithalatı konusunda çıkarılan yönetmelik ile bu ürünlerin ithalatını fiilen sıfırlama amacı taşıdıklarını belirtti. GDO'lu ürünlerin ithalatında uluslararası anlaşmalar olarak Dünya Ticaret Örgütü anlaşmaları ve Cartagena Biyogüvenlik Protokolü olduğunu, Amerika Birleşik Devletlerinin Cartagena Biyogüvenlik Protokolünü imzalamadığı için kendi açısından haklı olarak dış ticarete yalnızca Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarının dikkate alınması gerektiğini ileri sürdüğünü, özellikle Avrupa Birliğinin genetiği değiştirilmiş organizmalı ürünlerin ithalatında takındığı tavır nedeniyle biliyoruz. Dış Ticaret Müsteşarlığımız GDO'lu ürünlerin ithalatı konusunda uluslararası anlaşmaların değerlendirilmesi bakımından herhangi bir çalışma yapmakta mıdır? Eğer yapıyorsa bu çalışmaların Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ile koordineli olup olmadığını söyler misiniz diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Ergin.

Sayın Öztürk, buyurun.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, bürokrasimizin ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz kontrollü piyasa mekanizması derken, Hükümet ve dünya finans çevreleri sınırsız liberalizmden taviz verilmemesi gerektiğini vurguluyorlardı.

Bugün yaşamakta olduğumuz kriz nedeniyle İMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar başta olmak üzere gelişmiş ülkeler sermaye hareketlerinin tümüyle kontrolsüz olamayacağını, denetim ve gözetime ihtiyaç olduğunu söylerken, AKP Hükümeti hiçbir şey olmamış gibi eski bildiğini okumaya devam etmek istiyor.

Hükümet krizden en az etkilenen ülke olduğumuzu hatta teğet geçeceğini söylemesine karşın rakamlar aynı şeyi söylememektedir.

Üretimdeki on aydır süren gerileme, yatırımların durması, kapasite oranlarındaki düşme, güven endekslerindeki düşüş, ekonomik büyümedeki rekor düşüş, işsizlik oranlarındaki rekor artış, dış ticaret hacmimizdeki düşüş krizden en çok etkilenen ülke olduğumuzun açık göstergeleridir. Rakamlar ve gelişmeler, Hükümetin 7 yıllık icraatı nedeniyle dünyanın yaşadığı krizi Türkiye'ye ağırlaştırarak yaşattığını ortaya koymaktadır.

Dünya ticaret hacmi yüzde 11-12 oranında daralırken Türkiye dış ticaret hacminin yüzde 29-30 oranında daralması krizden en çok etkilenen ülke olduğumuzun bir başka göstergesidir.

Hükümet ister ekonomik kriz olsun ister domuz gribi olsun hiç birinden kendisini sorumlu tutmamaktadır. İki krizin dünyadan geldiği doğrudur. Ancak yıllar itibarıyla kötüleşen ekonomik göstergeler nedeniyle dünya bir ekonomik krize girmemiş olsaydı dahi Hükümet Türkiye'yi bir ekonomik krize zaten sürükleyecekti.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şimdi TÜİK'in yaptığı son açıklamalara dayanarak dış ticaretimiz hakkında bazı verileri bilgilerinize sunmak istiyorum.

2009 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla yıllıklandırılmış ihracat rakamlarına baktığımızda, ihracatımız 2008 yılının aynı dönemindeki 136.1 milyar dolar düzeyinden 100 milyar dolara gerilemiştir. Düşüş, yüzde 26.5'tir. Yıl sonu gerçekleşme beklentisi 98,5 milyar dolardır. Hükümet geçen yıl bu zamanlar 2009 yılı ihracatını 149,2 milyar dolar olarak tahmin etmişti. Aynı dönemde ithalatımız 211,9 milyar dolardan 138,6 milyar dolara gerilemiştir. İthalatımızdaki gerileme yüzde 34,6 olmuştur. Hükümetin yıl sonu ithalat beklentisi 134 milyar dolardır. Yine Hükümet geçen yıl bu vakitler 2009 yılı ithalatımızın 234,6 milyar dolar olacağını öngörmüştü. Hiç kimse diyebilir mi ki 234 milyar dolarlık tahmine karşılık 100 milyar dolarlık yanılmanın ne önemi olabilir?

Değerli milletvekilleri, bu tablonun Sayın Bakanın "Dış ticaret konusunu yakından takip ediyoruz." sözlerinin ciddiyetini takdirlerinize sunuyorum tabloyu gördükten sonra.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri 1923-2002 döneminde 75 yılda 249,6 milyar dolarlık dış ticaret açığı verirken AKP Hükümetleri yaklaşık 7 yılda 313,6 milyar dolar açık vermiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

Sayın Bakan AB ülkelerinin bizim için doğru yolda olduğumuza ve bu şekilde devam etmemizi söylediklerine bir övünç vesilesi olarak değindi.

Sayın Bakan, AB ile olan dış ticaretimizin son durumuna ait şimdi vereceğim rakamları görünce, AB'nin bizi kendi çıkarları için övdüğünü göreceksiniz. Sayın Bakan, bu tablo konusunda eğer önceden bilgilendirilmiş olsaydınız, eminim AB'nin bu konudaki övgüsünü konuşmanıza almazdınız.

Değerli milletvekilleri, eylül itibarıyla 2008 ve 2009 yılı AB ile olan dış ticaret rakamlarına baktığımızda, AB'ye yaptığımız ihracatın toplam ihracatımız içindeki payı yüzde 48,7'den yüzde 35,7'ye gerilerken, ithalatımızın payının ise yüzde 37'den yüzde 40,1'e yükseldiğini görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) - Gümrük Birliğine girişimizin ilk yılları olan 1996, 1997 ve 1998 yılları dışında AB'ye olan ihracatımızın toplam ihracatımız içindeki payının sürekli olarak ithalatımızın payının üstünde gerçekleştiğini ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, kriz sonrası yaşanan bu tablo Türkiye'nin değil AB ülkelerinin lehinedir. Size doğru yoldasınız, devam edin dedikleri ve övgüler düzdükleri tablo bu tablodur.

Sayın Bakan burada bir soru yöneltmek istiyorum: Kriz sonrası ortaya çıkan yukarıdaki tablonun nedeninin, AB ülkelerinin tarife içi ya da tarife dışı engellemeleri sonucu olup olmadığı konusunda bir çalışmanız oldu mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) - Sayın Başkan, lütfen, sabahki oturumdaki arkadaşlarımızın süresini aşmayacak şekilde izin verin ve konuşmanın şeyi bozulmasın.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

HARUN ÖZTÜRK (Devamla) - Eğer böyle bir tespitin varsa ithalat konusunda benzer engellemeler yapmayı düşünmediniz mi?

Değerli milletvekilleri, dış ticaretimizde kriz sonrası gördüğüm bir başka çarpıklığa daha işaret etmek istiyorum. 2008 ve 2009 yıllarına ait dokuz aylık tüketim malları ithalatımıza baktığımızda, kriz nedeniyle miktar olarak 17 milyar dolardan 13,4 milyar dolara bir düşüş görünmekteyse de, toplam ithalat içindeki payının yüzde 10,4'den yüzde 13,4'e çıktığı görülmektedir. Krize rağmen tüketim mallarının payının artmış olması yabancı tüketim mallarına bağımlı hâle geldiğimizin açık bir göstergesidir.

Şimdi de 2002 ve 2008 dönemine ilişkin bir başka gelişmeye dikkat çekmek istiyorum.

2002 yılında toplam ithalat içinde yüzde 16,3 olan yatırım malı ithalatının payı 2008 yılında yüzde 13,2'ye, ara malı ithalatının payı yüzde 73,1'den yüzde 71,6'ya gerilerken, tüketim malı ithalatının payı yüzde 9,5'den yüzde 10,1'e çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, şimdi de dış ticaret rakamlarının milli gelir içindeki payının yıllar itibarıyla gelişmesine değinerek sözlerimi tamamlamak istiyorum.

2002-2008 döneminde İthalatımızın gayri safi yurtiçi hâsıla içindeki payı yüzde 22,4'den yüzde 27,2'ye çıkmış, 2009 tahminlerine göre bu pay yüzde 22'ye gerileyeceği görülmektedir.

Aynı dönemde ihracatımızın gayri safi yurtiçi hâsıla içindeki payı yüzde 15,7'den yüzde 17,8'e çıkarılabilmiş, yine 2009 tahminlerine göre bu pay yeniden yüzde 16,2'ye gerilemektedir.

Keza dış ticaret açığımızın payına baktığımızda da 2002'deki yüzde 6,7'den yüzde 9,4'e çıktığını görüyoruz ve kriz nedeniyle 2009 tahminlerinin yüzde 5,8 seviyesine gerileyeceğini görüyoruz.

Bütçelerin hayırlı olması dileğiyle, tekrar yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, sayın basın mensupları; hepiniz saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle bir teşekkür etmek istiyorum. Bir Türk Cumhuriyeti Hükümetinin Bakanı olarak Çin'de, Doğu Türkistan'da gösterdiğiniz tavırdan dolayı gerçekten gururlandım, teşekkür ediyorum.

Bir diğer husus, Sayın Bakanım, biz değerli Antalya Milletvekilimiz Sadık Beyle beraber geldik Komisyona sabahleyin. Dedim ki, üç dört gündür İçişleri Bakanlığı, Adalet, Sağlık, Tarım, GDO'dur, açılmıdır, domuz gribidir hep onları tartışmıştık, gerilimli ortamlar oluştu. Bugün rahat edeceğiz demiştik ama sunuşunuzda dediniz ki, "Bu kriz bizim çıkardığımız, sorumlusunun biz olduğumuz bir kriz değildir. Aynen kuş gribi gibi, domuz gribi gibi dünyadan ithal etmek zorunda kaldığımız bir krizdir." dediniz. Ben de özellikle bu konuya yönelik konuşma durumunda kaldım.

Sayın Bakanım, siz de çok iyi biliyorsunuz, ekonomimizin kırılgan bir yapıya dönüştüğü, cari açığın 41,7 milyar dolara kadar yükseldiği, cari açığın gayri safi yurtiçi hâsılaya oranının yüzde 5,9-6'lara kadar ulaştığı, büyüme rakamlarında 2007 yılından itibaren keskin bir düşüşün yaşandığı, 2007 yılında 4,7'ye, 2008 yılında 0,9'a kadar gerilediği, 2003-2008 döneminde sağlanan büyümenin de vatandaşın gelirine yansımadağı bu dönemde yıllık ortalama yüzde 1 düzeyinde istihdam sağlanabildiği, işsizliğin arttığı, yoksulluğun arttığı, 2004 yılında 6,8 milyon kişi olan aktif yeşil kartlı sayısının 9 milyonu aştığı bir durumdayken küresel krizin etkileriyle karşı karşıya kalınmıştır. Dolayısıyla henüz küresel krizle karşı karşıya kalmadan önce Türkiye ekonomisinin bağımsızlık sistemi çökmüş ve hapsirmeye başlamıştı Sayın Bakanım ateşi yükselmeye başlamıştı, hapsirmeye başlamıştı. Sizin benzetmenize uygun olarak söylemek gerekirse. O nedenle yani tümüyle küresel krize sorumluluğu atmak doğru değil. Yani burada ekonomimizin gidişatındaki durumu da çok iyi analiz etmek gerekir diyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

Türkiye ekonomisi özellikle 2009 yılı birinci çeyrekte yüzde 14,3'lük bir küçülme ile dünyada krizin en derin hissedildiği ülkelerin başında yer almıştır. Buna ihracatın yüzde 30 seviyesinde düşüşünü, işsizlik oranının yüzde 16'lara kadar yükselmesini, karşılıksız çek ve protesto edilen senetlerin sayısının artışı ekleyebiliriz.

Sayın Bakanım, iki gündür sanayi üretim endeksi ve imalat sanayisindeki eğilimlerle ilgili göstergeler açıklandı. Dibi gördük yani bunda bir tereddüt yok, krizde dibi gördük ama göstergeler bu dipten bir türlü çıkamadığımızı, başımızı kaldıramadığımızı net olarak gösteriyor hatta kasım ayında dahi imalat sanayisinde 0,8 küçülme bekleniyor bu istatistiklere göre. Ben, burada, tabii, aklıma şu da geldi: Hani, Sayın Başbakanımız sürekli ne diyordu işte yetmiş dokuz yılda 36 milyar dolar ihracatımız vardı, biz bunun üzerine yedi yılda 96 milyar dolar ihracat koyduk 132 milyar dolara çıktık diyordu. Şimdi ne oldu? Yani bir yılda 33,5 milyar dolar ihracatımız azaldı. Aşağıda toplantı var sözümü uzatmayacağım, o nedenle biz bir an önce bu ihracatı tekrar nasıl arttırabiliriz? Biliyorsunuz sanayi üretim endeksinde imalat sanayisindeki daralmada en önemli etken iç talepteki yetersizlik ama dış talepte de yüzde 23'lere varan bir yetersizlikten bahsediliyor. Hükümet iç talebi arttırma yönünde bugüne kadar bir tedbir almadı. Bari ihracatı arttırma yönünde bir an önce gerekli tedbirleri alalım diyorum. Bir an önce bu krizden çıkalım diyorum ve bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Berber, sualiniz var.

Buyurun.

SORULAR VE CEVAPLAR

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Bakanım, bürokrat arkadaşlar, komisyonumuzun değerli üyeleri; ben de öncelikle bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum ve başarılarınızın artarak devamını diliyorum.

Sayın Bakanım, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri konusunda birkaç sorum olacak, yazılı olarak da bunu zaten isteyeceğim. Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerindeki artış gerçekten dünyada ikinci sıraya oturmamız, 135 milyar dolara dayınmış. Bu aynı zamanda Türkiye'den bu projelerde kullanılacak olan her türlü girdinin Türkiye'den temini, tedariki konusunda da önemli bir fırsat veriyor. Hatta ben Erdemir'de yönetim kurulu başkanı olduğum dönemde yurt dışında köprü veya boru hattı filan alan müteahhit firmalarımızla bizzat daha ihaleye girerken birlikte teklif vermek veya fiyatımızı vermek suretiyle onların işini kolaylaştırmaya çalışıyorduk. Şimdi, ben şunları sormak istiyorum: Eğer yurt dışı müteahhitlik hizmetlerindeki bu projelerde yüklenen firmaların Türkiye'den tedarikleri nedir yıllar itibarıyla? İkincisi bu firmalar yurt dışı projelerinde çalışan kalifiye ve işçi düzeyindeki Türk personel nedir, bu konuda bir istatistik var mı? Bir de, tabii, bu sorun, bu sektör bu kadar hızlı büyümesine rağmen sorunları da giderilmiş değil biliyorsunuz. Özellikle teminat mektuplarının ne kadarı Türk firmaları, Türk bankaları diyelim, Türk bankaları tarafından karşılanıyor, ne kadarı da yurt dışı bankalar tarafından karşılanıyor? Bir diğer husus da, belki soruldu ama, Türk müteahhitlerinin veya Türk firmalarının yurt dışı sabit sermaye yatırımlarıyla ilgili olarak hangi ülkelerde ne kadar? Bunu yıllar itibarıyla istatistik olarak bize iletebilirsene çok memnun olacağız.

Tekrar çok teşekkür ediyorum. Bütçeniz hayırlı uğurlu olsun. Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; görüşmelerimiz tamamlanmış bulunuyor. Suallerde, konuşmalar içerisinde esasen gündeme getirildi.

Sayın Bakanım, suallere yazılı cevap verebilirsiniz. Sayın Bakanım, izninizle beş dakikalık bir değerlendirme konuşmasını yaparsanız bütçemizi oylamaya başlarız.

Buyurun.

DEVLET BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle teşekkür ediyorum. Yapılan bütün konuşmalardan faydalanacağımızı, faydalandığımızı ve burada dile getirilen ihracatın gelişmesi, Türk dış ticaretinin gelişmesi adına her türlü çalışmayı yapacağımızdan ve getirilen önerilerden gene kesinlikle faydalanacağımızın bilinmesini özellikle ifade ediyorum. Sizin de belirttiğiniz gibi koca bir meseleyi tabii ki beş dakikaya sığdırmak mümkün değil ama malum bugün Genel Kurulda, herhâlde Genel Kurul başladı, sağ olun o konuda da sizlerin göstermiş olduğu ilgi ve alakaya teşekkür ediyorum ben. Aynen Sanayi Bakanlığı döneminde olduğu gibi burada da hiçbir soruyu eksiksiz bırakmaksızın bütün arkadaşlarıma, değerli arkadaşlarıma bütün soruların cevaplarını göndereceğim. Zaten birtakım soruları Sayın Başkanım, burada cevabını veremezdim çünkü özellikle tarımla ilgili destekler konusundaki yapacağımız, yaptığımız çalışmaları ben milletvekili arkadaşlarımızla... Aslında genelde de gönderebilirim yani tüm arkadaşlarımıza da gönderebilirim sorulan soruları. İsterseniz öyle de yapabiliriz yani tüm soruların cevaplarını bütün arkadaşlarımıza, komisyonun tamamına gönderelim, sizler başta olmak üzere.

BAŞKAN – İyi olur, evet.

DEVLET BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Tabii, efendim şunu iyi görmek lazım ki dediklerinize katılmamak mümkün değil. Küresel kriz ciddi bir kriz ama bu krizi inan ki hiç kimse baştan öngöremedi, hiç kimse bunu hesaplayamadı. Yani krize sebebiyet veren, ana merkez olan Amerika Birleşik Devletleri bile bu krizin, yarınlarda, ilk çıktığı zamanda neler getireceğini, neleri kapsayacağını hiç kimse öngöremedi. Çünkü kimsenin tecrübesinin olmadığı, aradan uzun yıllar geçtikten sonra ortaya çıkan çok değişik bir krizdi. Bu konuda hiç kimsenin elinde bir projesi veya bir acil eylem planı da yoktu ve bunun ne zaman biteceği, nasıl gelişeceği konusunda, kimleri nasıl etkileyeceği konusunda, bunu tabii bilebilmek mümkün değildi. Ben, sizlerin birçoğunuzun bildiği gibi yirmi yedi yıl sanayicilik yaptım, sanayi odası başkanlığı yaptığım dönemde bu konuyla ilgili zaman zaman görüşler dile getirdim, tenkitler yaptım, ahkâm kestim en azından. Ama inan ki 2004, 2001, 1999, 1994 krizlerini de fiilen yaşamış bir sanayiciyim. Tabii o günün şartlarında çıkan krizlerin, gerek 2001 gerek 1994 içeriden kaynaklı sebepler. 99 biraz daha işte Uzak Doğu, Asya, Pasifik tarafından gelen krizdi. Ama bu konuda hiç kimsenin bir tedbiri, öngörüsü, ne olacağı belli değildi. Hâlâ bile bugün

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih : 13.11.2009

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

bu krizin gene artacağı şeklinde, diğer özellikle, değerlendirme kuruluşlarının, IMF'nin ve Dünya Bankasının, DTÖ'nün tahminleri ise yeniden büyüme sürecine gireceği şeklinde ifadeler var. Bu çerçevede bizim ihracatımızın düşmesi son derece normaldir böyle bir ortamda. Şimdi bu lafımı hemen, belki ilk başta, ya ne demek normal karşılıyorsunuz diye, ifade etmek istiyorum ve size sadece birkaç rakam verip bu konu üzerinde görüşlerimiz inşallah hem Genel Kurulda hem de yazılı mutlaka aktarmaya çalışacağım. Evet, Türkiye, benim de her zaman iş adamı olarak da, siyasete girmeden önce de iftihar etmiş olduğum bir dış ticaret sistemi geliştirmiştir. 132 milyar dolarlık ihracat gerçekten Türkiye adına önemli bir ihracattır, motivasyon vermiştir, güç vermiştir, kuvvet vermiştir ihracatçıya ve bir yerde geçmişte ihracat yapmak için korkan ben dâhil birçok firma ihracatçı olmaya başlamıştır. Ben her krizlerden sonra ancak yurt dışına ihracata açıldım ve ondan sonra tekrar yurt içine döndüm. Bizde böyle bir psikolojik yapı vardır. Niye ihracat yapayım, neden uzağa gideyim, neden bunları yapayım şeklinde bir korku, psikolojik baskı vardı. Ama bugün firmalarımızın sayısı 48 bine, 50 bine dayanmış ve ihracatçı rakamımız giderek artıyor. İhracat yapan rakamla, ihracat yapan illerin sayısı artıyor. Bugün on üç tane il 1 milyar dolardan fazla ihracat yapıyor. Son derece önemli bir rakam ama biz küresel ekonomiye entegre olmuş bir ülkeyiz. İşte dünyanın 17'nci büyük ekonomisiyiz, 335 milyar dolar dış ticaret geliştirmiş bir ülkeyiz. Bu rakamlara baktığımız zaman Türkiye'nin tabii özellikle ihracatının en yoğun yaşandığı Avrupa bölgesinde çok ciddi bir depresyonla karşı karşıya. Avrupa'ya bakın ben size bunu rakamlarla direkt vereyim ve konuşmamı Sayın Başkanım hemen bitireyim çünkü gerçekten çok değerli konular, çok değerli görüşler dile getirildi, bunları mutlaka dikkate alırsanız tekrar ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Avrupa Birliği sadece yirmi yedi ülke, bizim geçen yıl rakamlarımıza baktığımız zaman bizim yapmış olduğumuz AB'ye ihracatımız 63,5 milyar dolardır, 2008'in tamamından bahsediyorum. Buna karşılık ithalatımız ise 74 milyar dolardır. Bakın aradaki açık 11 milyar dolar gibi son derece bu ticarete rağmen küçümsenecek bir rakamdır. Ben 1996 yılında Türkiye Gümrük Birliği'ne başladığı zaman o zaman ki ihracat, ithalat rakamlarını da biliyorum. Şimdi bu çerçevede Avrupa'ya bizim yapmış olduğumuz ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 85'tir. Geliyorum şimdi bugüne, bugün neden bizim ihracatımızda 132 milyar dolardan inşallah 100 milyar dolar seviyesine gelirsek 30 milyar dolarlık bir negatif yaşanacak? Bakın tek rakamla izah ediyorum: 2008'in dokuz ayında bizim Avrupa'ya yapmış olduğumuz ihracatımız 51 milyar dolar. 2009'un dokuz ayında ise yapmış olduğumuz ihracatımız 33 milyar dolara düşüyor. Bizim yaklaşık 21 milyar dolarlık ihracatımızın düşüşü Avrupa'dandır. Ve bu ihracat düşüşü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DEVLET BAKANİ MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Devamla) – Başkanım, bir dakika da toparlıyorum.

Bakın, bu ihracatın düşüşü, şunu çok net ifade edeyim, bizim Avrupa pazarlarını kaybetmemizden veya başkasının gidip sattığı... Bire bir çünkü bunu izliyorum. Aradaki rakam Avrupa Birliği'nin pazar olarak küçülmesinin ortaya çıkartmış olduğu bir sonuçtur. Dolayısıyla, gerek 2008, gerek 2009'a baktığımız zaman, yine ihracatın ithalatı karşılama oranlarını ilk dokuz ay itibarıyla baktığımız zaman bakın yine yüzde 85, yüzde 83 rakamları karşımıza çıkıyor. Yani bizim AB'ye yapmış olduğumuz dış ticaretimizde, ihracatımızda Avrupa Birliği pazarının küçülmesinden dolayı müşterinin mal alımının azalmasından dolayı bir kaybımız var. Onun için bu konuda tabii ki biz Avrupa Birliğiyle olan, tutmuş olduğumuz bu zorlu pazarı ve Gümrük Birliği'nin birçok engeline rağmen yapmış olduğumuz bu çalışmaları, bir kere oradaki pazarda tutunmaya devam edeceğiz. Bunu yaparken dünyanın diğer ülkeleriyle benim iş adamıyken yapmış olduğumuz refleksi şimdi ihracatçılarımıza yaptıracağız. Yani ben gerek gördüğüm hâllerde içerisi sıkıştığı zaman ihracat yapan bir insandım, bugün bizim ihracatçımız da daha kolay ülkelere, daha kolay pazarlara daha çabuk gidiyorlar ama bugün gördük ki bizim gitmediğimiz oysa son derece önemli ihracat artışı yapacağımız pazarlarımız var.

Değerli Başkanım, bir kere ben verilen katkılara, verilen görüşlere, size, özellikle Başkanlık Divanına yürek dolusu teşekkür ediyorum. Yani bunların cevaplarını mutlaka size göndereceğim ama bu arada tekrar sizlerin soracağı, her zaman, ben, sadece bütçe değil yirmi dört saat boyunca, ne zaman, ne emriniz, ne sorunuz olursa ben dâhil bütün müsteşarlarım sizlerin hizmetindedir.

Teşekkür ediyorum, bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Genel Görüşme olmasaydı da Sayın Bakanı rahat bırakacaktık!

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, kurum bütçeleriyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır, bütçelerin oylamasına geçiyoruz. İlk olarak Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum, buyurun:

(Dış Ticaret Müsteşarlığı 2010 yılı bütçesi ile 2008 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi 2010 yılı bütçesi ile 2008 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Değerli üyeler, böylece Dış Ticaret Müsteşarlığı, İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi bütçesi ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim, oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.13